

OR
17.11.2025

Projekt

Uchwała
Rady Miejskiej w Reszlu
z dnia

w sprawie: przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2026 – 2031

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153) i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.)

uchwała się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Reszel na lata 2026 -2031, która stanowi załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Reszla.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

brak zastrzeżeń formalnoprawnych

Agnieszka Jakubowska;
Kancelaria Radców
Prawnych VIA FIDES spp

Elektronicznie
podpisany przez
Agnieszka Jakubowska;
Kancelaria Radców
Prawnych VIA FIDES spp

rente

UZASADNIENIE

**do Uchwały
Rady Miejskiej w Reszlu
z dnia**

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Reszel
na lata 2026- 2031.**

Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz.1214 z późn. zm.). Strategia jest jedynym z podstawowych narzędzi realizacji lokalnej polityki społecznej. Dokument ma stanowić podstawę do realizacji trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu poprawy tych stanów rzeczy, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców gminy, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej. Stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczanych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie form pracy socjalnej, współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną w gminie oraz instytucjami działającymi w szerszym obszarze polityki społecznej jak: edukacja, ochrona zdrowia, bezpieczeństwo publiczne, pomoc osobom niepełnosprawnym, zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Z tych względów przyjęcie uchwały jest zasadne.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY RESZEL
NA LATA 2026-2031

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	3
Wstęp	4
CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	10
Położenie	10
Demografia	11
Opieka zdrowotna	13
Polityka mieszkaniowa	14
Oświata	15
Kultura, sport, rekreacja	17
Współpraca z organizacjami pozarządowymi	21
Bezpieczeństwo publiczne	23
Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej	26
Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej	29
Ubóstwo	30
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	32
Bezrobocie	35
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza	37
Uzależnienia	41
Przemoc domowa	47
Prognoza zmian w zakresie objętym Strategią	53

CZĘŚĆ ANALITYCZNA	56
Analiza SWOT	56
CZĘŚĆ PROGRAMOWA.....	61
Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.....	61
Cele i kierunki działań.....	63
Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii.....	81
Źródła finansowania	83
Spis tabel i wykresów.....	85

Wykaz skrótów

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu

KIS- Klub Integracji Społecznej w Reszlu

MBP- Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu

MOK – Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu

NGO – (ang. non-government organization) – organizacje pozarządowe

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Reszlu

PIK- Punkt Informacyjno- Konsultacyjny ds. przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom w Reszlu

PUP- Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Reszlu

Wstęp

Polityka społeczna to działania podejmowane przez państwo, samorządy oraz organizacje pozarządowe, których celem jest tworzenie odpowiednich warunków życia i pracy, sprzyjających rozwojowi pożądaných struktur społecznych oraz relacji społeczno-kulturowych. Dzięki aktywności obywateli możliwe jest zaspokajanie potrzeb społeczeństwa na poziomie adekwatnym do realiów danego okresu. Głównym celem polityki społecznej jest więc wspieranie rozwoju społecznego i gospodarczego.

Na poziomie lokalnym najważniejszym dokumentem planującym działania w tym obszarze jest **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych**. Zgodnie z art. 17 ustawy o pomocy społecznej, strategię te obejmują planowanie programów wsparcia społecznego, działań profilaktycznych oraz rozwiązywania problemów zidentyfikowanych na terenie danej społeczności. Ich głównym celem jest integracja osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz podejmowanie działań mających na celu poprawę niekorzystnych zjawisk społecznych.

Artykuł 16b wyżej wymienionej Ustawy określa kluczowe elementy, które powinna zawierać strategia rozwiązywania problemów społecznych w gminie. Dokument ten powinien składać się w szczególności z:

1. diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
2. prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
3. określenia:
 - ✓ celów strategicznych projektowanych zmian,
 - ✓ kierunków niezbędnych działań,
 - ✓ sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - ✓ wskaźników realizacji działań.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych, podstawowych części:

- a) diagnostycznej,
- b) analitycznej,
- c) programowej.

Część diagnostyczna dokumentu zawiera informacje o jednostce oraz diagnozę konkretnych problemów społecznych z przywołaniem danych empirycznych. Część analityczna porządkuje informacje o danej gminie, które udało się zgromadzić na etapie diagnozy. Część programowa obejmuje opracowanie założeń, które przekładają się na wizję, a następnie misję oraz cele strategiczne i operacyjne, które stanowią podstawę do opracowania konkretnych działań lub zadań, czyli sprecyzowanych przedsięwzięć, zaplanowanych do realizacji¹.

Interesariuszami Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych są wszystkie strony, które mają poglądy, punkty widzenia lub wymagania oraz mogą lub mają wpływ w sposób bezpośredni lub pośredni na cały system, część systemu lub na określone działania w systemie. Zawierają się tu zarówno pojedyncze osoby jak i podmioty instytucjonalne czy organizacje pozarządowe. Jedną z grup interesariuszy tj. osób, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, stanowią adresaci działań strategicznych, czyli wszyscy mieszkańcy Gminy Reszel ze szczególnym uwzględnieniem osób z trudnościami, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym.

Tabela 1. Matryca interesariuszy.

		Charakterystyka interesariuszy z punktu widzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych		Stopień zaangażowania w opracowanie oraz realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
Interesariusze	mający	✓	Burmistrz Reszla,	✓ Współpraca w zakresie dostarczania aktualnych danych statystycznych, ✓ współpraca w opracowaniu diagnozy,
wpływ na opracowanie i		✓	Rada Miejska,	
realizację	Strategii	✓	Urząd Gminy.	

¹ *Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych. Podręcznik metodyczny. Część praktyczna*, Lublin 2021, s. 15- 16.

Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, ✓ członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ✓ członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, ✓ podmioty ekonomii społecznej.	identyfikacji problemów społecznych itd., ✓ współudział w konstruowaniu, wyznaczaniu celów strategicznych i kierunków działań i ich realizacja, ✓ współudział w partycypacji społecznej i konsultacjach Strategii, ✓ zapewnienie aktywnego udziału interesariuszy w procesie opracowania, wdrażania i monitorowania dokumentu strategicznego.
Interesariusze, do których kierowane są działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	✓ Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym; ✓ Osoby i rodziny, które nie są w stanie pokonać trudnych sytuacji życiowych, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości w tym: osoby ubogie, osoby niepełnosprawne, osoby bezrobotne, beneficjenci rodzinnej	Zaangażowanie w tworzenie, ewaluację i wdrażanie działań kierowanych do poszczególnych grup mieszkańców obciążonych lub zagrożonych zdiagnozowanymi problemami społecznymi w tym: ✓ prawo głosu w sprawie działań strategicznych, z których mają korzystać,

	i instytucjonalnej pieczy zastępczej, osoby doznające przemocy domowej i osoby stosujące przemoc domową, osoby uzależnione i współuzależnione itd.	✓ możliwość zgłaszania potrzeb beneficjentów działań strategicznych, ✓ prawo uczestniczenia w dyskusji na każdym etapie tworzenia dokumentu strategicznego, ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
Interesariusze, których działania w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dotyczą jedynie w sposób pośredni	✓ Wszyscy mieszkańcy gminy, ✓ podmioty gospodarcze.	✓ Zainteresowanie wdrożeniem działań strategicznych i rozwiązywaniem problemów społecznych; ✓ udział w konsultacjach Strategii, możliwość zgłaszania uwag i propozycji do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ✓ identyfikacja z celami strategicznymi, ✓ przekazywanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy,

		✓ aktywne uczestnictwo w promowaniu zasad odpowiedzialności społecznej.
--	--	---

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel na lata 2026-2031 jest zgodna z dokumentami strategicznymi z zakresu polityki społecznej opracowanymi na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym. Wśród dokumentów, których założenia wpływają na kierunki działań w obszarze polityki społecznej, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.);
- ✓ Strategia Demograficzna 2040;
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030;
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030;
- ✓ Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej;
- ✓ Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030;
- ✓ Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035;
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030;
- ✓ Krajowy Plan Odbudowy;
- ✓ Polityka społeczna wobec osób starszych 2030. BEZPIECZEŃSTWO – UCZESTNICTWO – SOLIDARNOŚĆ.

Wśród ustaw, które zostały uwzględnione w strategii rozwiązywania problemów społecznych jako podstawy prawne, należy wymienić przede wszystkim:

- ✓ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ ustawa o samorządzie gminnym,
- ✓ ustawa o samorządzie powiatowym,
- ✓ ustawa o pomocy społecznej,
- ✓ ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,
- ✓ ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- ✓ ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ✓ ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ✓ ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ✓ ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ ustawa o ekonomii społecznej,
- ✓ ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- ✓ ustawa o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,
- ✓ ustawa Prawo oświatowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel uwzględnia zapisy dokumentów regionalnych i lokalnych, między innymi takich jak:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Warmińsko- Mazurskiego do roku 2030;
- ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kętrzyńskiego na lata 2021- 2030;
- ✓ Strategia Rozwoju Gminy Reszel na lata 2022- 2030;
- ✓ Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023- 2025 w Gminie Reszel;
- ✓ Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom Behawioralnym na lata 2022- 2025 w Gminie Reszel;
- ✓ Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024- 2030 w Gminie Reszel.

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel na lata 2026–2031 jest przeprowadzenie szczegółowej diagnozy najistotniejszych problemów społecznych występujących w środowisku lokalnym oraz określenie adekwatnych kierunków działań mających na celu ich rozwiązanie lub minimalizację ich negatywnego wpływu na jakość życia mieszkańców. Cel główny jest zgodny z celami dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Położenie

Gmina Reszel jest gminą miejsko-wiejską. Położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego i wchodzi w skład powiatu kętrzyńskiego. Graniczy z gminami: Korsze, Kętrzyn, Mrągowo, Sorkwity, Kolno i Bisztynek. Siedzibą gminy jest Miasto Reszel. Powierzchnia gminy stanowi 178,7 km², co stanowi 14,76% terytorium powiatu kętrzyńskiego.

Na terenie Gminy znajduje się 1 miasto – Reszel i 39 miejscowości. Teren Gminy podzielony jest na 20 sołectw.

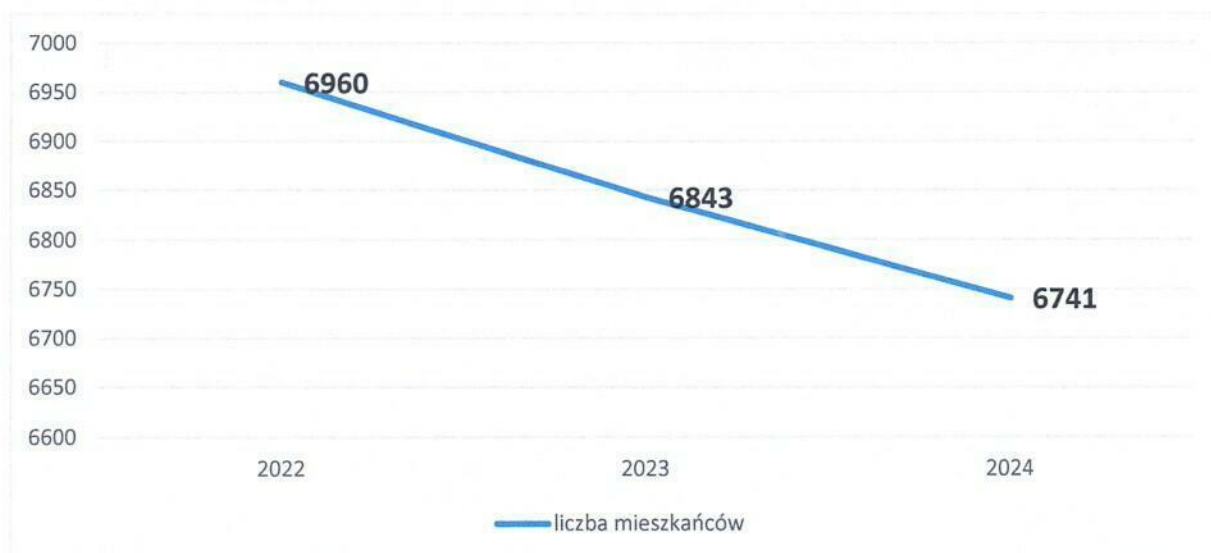
Rysunek 1. Mapa Gminy Reszel.

Demografia

Na dzień 31.12.2024r. r. liczba mieszkańców Gminy Reszel wynosiła 6 741 osób, w tym 3 444 kobiet i 3 297 mężczyzn. Liczba mieszkańców gminy w ciągu ostatnich trzech lat zmalała.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Reszlu.

Największą liczbę mieszkańców w gminie stanowią osoby będące w wieku produkcyjnym. Najmniej liczną grupę mieszkańców stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym.

Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2024 rok.

	Wiek przedprodukcyjny	Wiek produkcyjny	Wiek poprodukcyjny
2024	994	3881	1867

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Reszlu.

Gmina Reszel ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -62. W 2024 roku na terenie gminy **urodziło się 28 dzieci, a zmarło 90 osób.**

Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Reszel- lata 2022-2024.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2022	36	92	-56
2023	37	100	-63
2024	28	90	-62

Źródło: Urząd Stanu Cywilnego w Reszlu.

W 2024 r. ruch naturalny oraz migracje ludności przedstawiały się następująco:

- zarejestrowano około 252 tys. urodzeń żywych. W 2024 r. liczba urodzeń spadła o prawie 21 tys. w porównaniu do 2023 r.; jest to kolejny rok, w którym odnotowano zmniejszenie się liczby urodzeń;
- zmarło prawie 409 tys. osób – spadek liczby zgonów w stosunku do 2023 r. wyniósł 0,5 tys.; najwyższe natężenie notowane jest każdorazowo w I kwartale. Współczynnik zgonów pozostał na poziomie porównywalnym z 2023 r. i wyniósł 10,9‰. Natężenie zgonów jest wyższe w miastach, osiągnęło tam poziom 11,4‰, a na wsi – 10,1‰;
- w konsekwencji przyrost naturalny (różnica między liczbami urodzeń żywych i zgonów) był ujemny i wyniósł -157 tys. (w 2023 r. -137 tys.). Współczynnik kształtował się na poziomie -4,2‰, w stosunku do -3,6‰ w 2023 r. Oznacza to, że w 2024 r. w wyniku ruchu naturalnego, na każde 10 tys. ludności kraju ubyło 42 osoby.
- migracje wewnętrzne – w 2024 r. ponad 430,3 tys. osób (o 24,2 tys. więcej niż rok wcześniej) zmieniło miejsce stałego zamieszkania przeprowadzając się do innej gminy, a także ze wsi do miasta lub odwrotnie (w ramach gminy miejsko-wiejskiej). Od kilkunastu lat, w wyniku migracji wewnętrznych tereny wiejskie zyskują nowych mieszkańców – w 2024 r. dodatnie saldo dla wsi wyniosło ponad 42,4 tys. osób. Zdecydowana większość migrantów przemieszczała się w ramach swojego województwa (327,6 tys.), a tylko co czwarty zmienił województwo zamieszkania;
- migracje zagraniczne są drugim obok ruchu naturalnego elementem wpływającym na ogólną liczbę ludności Polski. Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały osiągnęło w 2024 r. wartość +9,3 tys. osób, co wskazuje o ile liczba imigracji była większa od

liczby emigracji. Saldo to było o około 30% wyższe niż rok wcześniej w wyniku wzrostu imigracji i spadku emigracji (w 2023 r. saldo migracji wynosiło +6,8 tys.)².

PODSUMOWANIE

W ciągu ostatnich trzech lat stopniowo maleje liczba mieszkańców Gminy Reszel. Struktura wieku mieszkańców zmienia się w kierunku starzenia się społeczeństwa, choć zauważalny jest też wzrost liczby dzieci i młodzieży. „Starzenie się” społeczeństwa wymagać będzie korekt w politykach rozwojowych i uwzględniania negatywnych skutków zmian demograficznych. Rosnący odsetek osób starszych, w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem niesie konieczność modyfikacji polityki senioralnej, a także polityki ochrony zdrowia.

Opieka zdrowotna

System opieki zdrowotnej w Polsce tworzą instytucje oraz osoby, które wchodzi w skład zespołu i zapewniają opiekę zdrowotną ludności. Opiera się on na modelu ubezpieczeniowym - każdemu ubezpieczonemu przysługuje prawo do ochrony zdrowia. Jest to niezależne od sytuacji materialnej. Zakres udzielanych świadczeń, a także warunki ich przyznawania określają odpowiednie ustawy:

- ✓ ustawa o zakładach opieki zdrowotnej,
- ✓ ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Opieka zdrowotna w gminie Reszel obejmuje podstawową opiekę zdrowotną (POZ) w placówkach takich jak Centrum Zdrowia Twój Partner oraz Zespół Opieki Zdrowotnej (ZOZ). Na terenie Gminy funkcjonują 3 apteki.

Mieszkańcy Gminy Reszel mają zapewniony dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i leków, ograniczony jest jednak zakres specjalistycznych usług medycznych.

² Główny Urząd Statystyczny, *Ludność. Stan i struktura oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2023 r. Stan w dniu 31 grudnia*, Warszawa 2024, s. 10.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z opieką zdrowotną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Większość mieszkańców Gminy Reszel ocenia stan opieki zdrowotnej negatywnie. Aż 53% respondentów uważa, że opieka zdrowotna funkcjonuje raczej źle lub bardzo źle, co wskazuje na poważne niezadowolenie społeczne w tym obszarze. Tylko 25% badanych ocenia ją pozytywnie (bardzo dobrze lub raczej dobrze), a 22% nie ma zdania.

PODSUMOWANIE

Dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej w Gminie Reszel jest ograniczony, jednak władze lokalne podejmują ciągłe działania celem zapewnienia kompleksowej opieki zdrowotnej. Niska ocena funkcjonowania opieki zdrowotnej przez większość mieszkańców wskazuje na potrzebę podjęcia pilnych działań naprawczych w tym sektorze – zarówno w zakresie dostępności, jakości usług, jak i komunikacji z mieszkańcami.

Polityka mieszkaniowa

Jedną z najważniejszych potrzeb społecznych jest mieszkanie i związana z tym kwestia dostępności mieszkaniowej, w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W tym zakresie ogromną rolę odgrywa samorząd i jego polityka mieszkaniowa. Sytuacja demograficzna w gminie jest jednym z uwarunkowań lokalnej polityki mieszkaniowej.

W 2024 r. zasób mieszkaniowy Gminy Reszel obejmował 176 mieszkań komunalnych. W latach 2022-2024 liczba oczekujących na lokale komunalne wynosiła odpowiednio: w 2022r.- 13 rodzin, w 2023r.- 18 rodzin, w 2024r.- 17 rodzin. Liczba mieszkań pozostających w zasobie gminy corocznie się powiększa. Gmina udziela wsparcia rodzinom mającym trudności w samodzielnym ponoszeniu kosztów mieszkaniowych.

Tabela 4. Mieszkaniowy zasób gminy.

	Liczba mieszkań w zasobie gminy	Liczba lokali komunalnych w zasobie gminy
2022	183	168
2023	187	172
2024	191	176

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu

PODSUMOWANIE

Choć Gmina Reszel sukcesywnie zwiększa zasób mieszkań komunalnych, potrzeby mieszkańców w tym zakresie nadal istnieją. Wskazuje to na konieczność dalszego rozwijania polityki mieszkaniowej, szczególnie ukierunkowanej na najuboższe gospodarstwa domowe. Ponadto, niezbędne jest rzetelne wykonywanie zadań w zakresie utrzymywania istniejącego zasobu mieszkaniowego we właściwym stanie estetycznym i technicznym.

Oświata

Gmina Reszel jest organem prowadzącym dla Zespołu Szkolno- Przedszkolnego w Reszlu, w skład którego wchodzi:

- ✓ Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza;
- ✓ Przedszkole Samorządowe w Reszlu.

Średnioroczna liczba dzieci w poszczególnych jednostkach edukacyjnych wynosi:

- Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza – 363;
- Przedszkole Samorządowe w Reszlu – 161,25.

Na terenie Gminy Reszel nie funkcjonują żłobki. W Reszlu funkcjonuje Dzienny Punkt Opieki nad Dziećmi, utworzony w ramach programu „Aktywny Maluch”, który zapewnia profesjonalną opiekę i komfortowe warunki dzieciom do 3 roku życia.

Infrastruktura i baza dydaktyczna szkół podstawowych oraz przedszkoli na terenie Gminy, dla których samorząd jest organem prowadzącym, jest systematycznie modernizowana. Szkoły są dobrze wyposażone (pracownie komputerowe i językowe, sale gimnastyczne i boiska

wielofunkcyjne), a uczniowie mogą korzystać z bogatej oferty zajęć pozalekcyjnych. Wszystkie szkoły realizują **programy wychowawczo-profilaktyczne**, obejmujące treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Udzielanie świadczeń pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów stanowi zadanie własne gminy, na realizację którego gmina otrzymuje dofinansowanie z budżetu państwa. Ministerstwo Edukacji Narodowej wypełniając zadanie dotyczące udzielania pomocy materialnej dla uczniów w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych opiera się na środkach rezerwy celowej budżetu państwa, która zwiększa środki na pomoc materialną realizowaną przez gminy. W 2024 roku stypendium socjalne przyznano i wypłacono dla 83 uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.

PODSUMOWANIE

W pełni zintegrowane i ogólnodostępne usługi wczesnodziecięcej opieki i edukacji – nastawione w równym stopniu na edukację i opiekę nad dziećmi – są ważnym elementem spójnego systemu edukacji i opieki w Polsce. Gmina Reszel zapewnia dzieciom i młodzieży równy dostęp do edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej. Jednostki organizacyjne Gminy Reszel, którymi są placówki oświatowe w ramach swoich zadań statutowych podejmują współpracę z licznymi instytucjami/podmiotami zewnętrznymi. Konieczne jest jednak podjęcie działań w kierunku rozwijania opieki nad najmłodszymi, bowiem na obszarze gminy nie funkcjonują żłobki, jednak w ramach programu „Aktywny Maluch” utworzono Dzienny Punkt Opieki nad Dziećmi w Reszlu, który zapewnia profesjonalną opiekę i odpowiednie warunki rozwoju dzieciom do 3. roku życia.

Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu działa na podstawie statutu oraz przepisów ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Jest to samorządowa instytucja kultury, posiadająca osobowość prawną, która prowadzi samodzielną gospodarkę finansową w ramach przyznanych środków. Finansowanie działalności Ośrodka odbywa się ze środków przekazywanych przez Gminę w formie dotacji, wypłacanych w dwunastu miesięcznych transzach.

W 2024 roku MOK realizował zadania związane z prowadzeniem działalności kulturalnej na obszarze miasta i gminy Reszel. Instytucja prowadzi szeroko zakrojoną, wielokierunkową działalność kulturalną, dostosowaną do potrzeb i oczekiwań lokalnej społeczności oraz do dostępnych środków finansowych.

Do podstawowych zadań Miejskiego Ośrodka Kultury należy upowszechnianie kultury, wspieranie rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, popularyzacja sztuki oraz rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców. Ośrodek angażuje osoby w różnym wieku — dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów — oferując im udział w warsztatach, zajęciach stałych, koncertach oraz spektaklach.

MOK wspiera także rozwój aktywności artystycznej, kulturalnej i społecznej zarówno osób indywidualnych, jak i grup oraz środowisk lokalnych. W swojej działalności opiera się na rozeznaniu lokalnych potrzeb i oczekiwań, jednocześnie czerpiąc inspirację z tradycji i dziedzictwa kulturowego regionu. Dzięki różnorodnej ofercie i wysokiej intensywności wydarzeń kulturalnych, Ośrodek pełni istotną rolę w promocji Gminy Reszel.

Miejski Ośrodek Kultury aktywnie współpracuje z lokalnymi instytucjami i organizacjami przy realizacji wspólnych inicjatyw. Zajmuje się kompleksową organizacją wydarzeń — od etapu koncepcji i planowania, poprzez ich stronę techniczną i artystyczną, aż po realizację i rozliczenia finansowe. Działania te obejmują zarówno wydarzenia miejskie, jak i te organizowane na terenach wiejskich Gminy Reszel.

Na terenach wiejskich funkcjonują świetlice, które od wielu lat zlokalizowane są w budynkach gminnych (Klewno, Widryny, Zawidy). Miejski Ośrodek Kultury w Reszlu udostępnia pomieszczenia świetlic Kołom Gospodyń Wiejskich. W świetlicach organizowane są: spotkania integracyjne, zebrania sołeckie, wybory. Na terenach wiejskich organizowane są

pikniki i spotkania integracyjne realizowane przez Sołectwa we współpracy z Gminą Reszel w ramach realizacji Funduszu Sołeckiego.

Miejski Ośrodek Kultury na podstawie umowy użyczenia przejął od Gminy Reszel Amfiteatr przy ul. Mickiewicza, w którym realizuje przedsięwzięcia plenerowe oraz dba o jego infrastrukturę, kompleksowe zabezpieczenie realizowanych w nim eventów oraz przeglądy techniczne.

W 2024 roku MOK był organizatorem i współorganizatorem wielu wydarzeń kulturalnych. Wykaz wydarzeń przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Wydarzenia organizowane przez MOK w Reszlu.

	Wydarzenie	Liczba wydarzeń
1.	Seanse filmowe	9
2.	Wystawy	2
3.	Przeglądy	1
4.	Koncerty	25
5.	Prelekcje, spotkania	40
6.	Konkursy	2
7.	Imprezy integracyjne	1
8.	Pokazy teatralne	8
9.	Imprezy interdyscyplinarne	15
10.	Warsztaty	6
11.	Konferencje	1
	Ogółem	110

W 2024 r, w pomieszczeniach Miejskiego Ośrodka Kultury w Reszlu swą działalność prowadził Klub Seniora oraz realizowane były spotkania dzieci uczestniczących w zajęciach prowadzonych przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń”.

Z sali w MOK-u w okresie zimowym korzysta też Chór Parafialny realizując raz w tygodniu próby wokalne. W 2024 roku w MOK Reszel prowadzone były warsztaty teatralne realizowane przez Zespół Szkolno-Przedszkolny przy wsparciu technicznym MOK-u.

Zajęcia w Miejskim Ośrodku Kultury w Reszlu odbywają się od poniedziałku do soboty i obejmują bogatą ofertę skierowaną do różnych grup wiekowych. Seniorzy mogą korzystać z zajęć komputerowych, gimnastyki, spotkań Klubu Seniora oraz Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Dzieci i młodzież uczestniczą m.in. w warsztatach tanecznych (hip-hop, ladies dance) oraz w zajęciach tematycznych pod nazwą „Słoneczko”. Miłośnicy aktywności fizycznej mogą wziąć udział w zajęciach fitness, zumby, gimnastyki oraz ćwiczeniach z kettlebell. Dodatkowo, w ofercie znajdują się próby wokalne, spotkania stowarzyszeń i tenis stołowy. Szeroki wachlarz propozycji sprzyja integracji społecznej i aktywnemu spędzaniu czasu wolnego mieszkańców gminy.

W 2024 roku na terenie Gminy Reszel działały dwie placówki biblioteczne – Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu (biblioteka główna) oraz Filia Biblioteczna w Świętej Lipce.

Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu aktywnie promuje swoją działalność poprzez profil na Facebooku, gdzie informuje o nowościach wydawniczych i wydarzeniach kulturalnych. Oferuje również usługi bibliograficzne, reprograficzne, dostęp do komputerów z Internetem oraz czytników e-booków. Wzrost czytelnictwa w 2024 roku wynikał m.in. z automatyzacji usług, skutecznej promocji oraz bogatej oferty edukacyjno-kulturalnej.

Biblioteka jest miejscem spotkań stałych grup, takich jak Dyskusyjny Klub Książki, Lokalny Klub Kodowania czy Klub Kreatywnego Seniora. W 2024 roku zrealizowano cztery projekty:

- Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 (dotacja 18 000 zł na zakup książek i dostępów online),
- Mała książka – wielki człowiek (promocja czytelnictwa dziecięcego),
- Dyskusyjne Kluby Książki (reaktywacja klubu, 11 członków),
- „Uwaga świeżo malowane!” – cykl warsztatów upcyklingowych zorganizowanych w trzech miejscowościach (Reszel, Pilec, Święta Lipka), zakończony wystawą. Projekt dofinansowany przez Fundację Orlen kwotą 15 000 zł.

Rok 2024 był wyjątkowo aktywnym okresem dla Miejskiej Biblioteki Publicznej w Reszlu, która umocniła swoją pozycję jako lokalne centrum kultury i edukacji. W organizowanych wydarzeniach wzięło udział 4095 uczestników. Biblioteka zrealizowała liczne spotkania autorskie, akcje promujące czytelnictwo oraz spektakle w ramach cyklu „Teatr przy stoliku”. Współpracowano z teatrami, organizowano wystawy artystyczne i projekty edukacyjne, w tym „Uwaga świeżo malowane” i „Demony, Duchy, Zjawy, Strachy...”.

Oferowano także bogaty program warsztatów: od kodowania, rękodziela i zielarstwa po zajęcia dietetyczne, psychologiczne i komputerowe, z których skorzystało 2651 osób. Ważnym elementem była również edukacja regionalna, realizowana m.in. poprzez wycieczki i rejsy po Warmii i Mazurach.

Miejska Biblioteka Publiczna w Reszlu aktywnie realizuje działania z zakresu edukacji ekologicznej, integracji społecznej i ochrony dziedzictwa lokalnego. Wspólnie z Nadleśnictwem Mrągowo oraz lokalnymi szkołami prowadzi lekcje przyrodnicze, a projekt „Uwaga świeżo malowane” zgromadził 540 uczestników i zakończył się wystawą prac promujących ideę upcyklingu.

W 2024 roku dzieci uczestniczyły w wycieczkach do Centrum Bioróżnorodności „Kumak”, Alpakarni w Romankowie oraz warsztatach z pszczelarstwa. Rekordowym zainteresowaniem cieszyła się „Wystawa pajaków i skorpionów”, która przyciągnęła ok. 600 osób.

Biblioteka aktywnie przeciwdziałała wykluczeniu społecznemu, współpracując m.in. z Klubem Seniora, ŚDS i Uniwersytetem Trzeciego Wieku. Oferuje głośne czytania, wykłady, książki z dużą czcionką oraz usługę „książka na telefon”. Jest w pełni dostępna dla osób z niepełnosprawnościami.

Ponadto, we współpracy z Centrum Archiwistyki Społecznej w Warszawie, Biblioteka digitalizuje lokalne zbiory i tworzy cyfrowe archiwum historii gminy w systemie OSA.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane aktywnością społeczną. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Większość mieszkańców Gminy Reszel (56%) uczestniczyła w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych, co świadczy o umiarkowanym zainteresowaniu tego typu inicjatywami. Jednocześnie spora część społeczności (44%) nie brała w nich udziału, głównie z powodu braku zainteresowania (66%) lub braku czasu (41%). Mniejsze znaczenie miały czynniki związane z organizacją wydarzeń – takie jak brak informacji (11%), brak oferty (5%) czy trudności z dojazdem (5%).

PODSUMOWANIE

Miejski Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Reszlu pełnią kluczową rolę w życiu kulturalnym i edukacyjnym gminy. Skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych (dotacje, granty) umożliwia realizację wartościowych projektów oraz rozwój infrastruktury i oferty programowej. Współpraca międzyinstytucjonalna oraz integracja działań na terenach wiejskich pozwala na równomierny rozwój społeczno-kulturalny całej gminy. Digitalizacja zasobów i działania integracyjne wpisują się w nowoczesne trendy funkcjonowania instytucji kultury, czyniąc je bardziej dostępnymi i otwartym. Wydarzenia kulturalne organizowane przez gminę trafiają do znacznej części mieszkańców, jednak duży odsetek osób nie bierze w nich udziału, głównie z powodów osobistych, a nie organizacyjnych. Może to sugerować potrzebę większej różnorodności oferty kulturalnej, lepszego dostosowania do potrzeb i zainteresowań różnych grup społecznych oraz skuteczniejszej promocji tych wydarzeń, mimo że informacyjny i logistyczny dostęp nie wydaje się być głównym problemem.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

W myśl ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej organizacje pozarządowe są podmiotami ekonomii społecznej i uprawnione są do realizacji usług społecznych. Zgodnie z wyżej wymienioną ustawą usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej.

Program współpracy Gminy Reszel z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego został przyjęty Uchwałą Nr LXXXII/532/2023 Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 30 listopada 2023 r.

W 2024 roku współpraca z organizacjami pozarządowymi miała zarówno charakter finansowy, jak i pozafinansowy. Obejmowała m.in.:

- zlecanie realizacji zadań publicznych,
- wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działań,

- konsultowanie projektów aktów prawnych dotyczących działalności statutowej organizacji,
- tworzenie wspólnych zespołów doradczych i inicjatywnych.

W ramach otwartych konkursów ofert ogłoszono nabór na realizację następujących zadań:

1. Organizacja dowozu dzieci niepełnosprawnych do ośrodków w Biskupcu i Kruzach,
2. Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych,
3. Realizacja zajęć sportowo-rekreacyjnych „Bez używek”,
4. Organizacja rozgrywek sportowych w piłce nożnej oraz piłce ręcznej dla dzieci i młodzieży.

W 2024 roku nie udzielono dotacji w ramach tzw. „małych dotacji”.

Gmina zapewniła również pozafinansowe wsparcie organizacjom pozarządowym poprzez:

- udostępnienie lokalu na preferencyjnych warunkach,
- promowanie przekazywania 1,5% podatku dochodowego na rzecz organizacji pożytku publicznego,
- konsultowanie projektów aktów prawnych w obszarach działalności statutowej organizacji,
- promocję działalności organizacji pozarządowych na stronach internetowych Gminy Reszel.

Na terenie gminy nie ma Centów Integracji Społecznej ani Zakładów Aktywności Zawodowej.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane z działalnością organizacji pozarządowych:

- Ocena współpracy pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi w zakresie rozwiązywania problemów społecznych jest zróżnicowana. Najwięcej mieszkańców (39%) ocenia ją jako przeciętną, co może świadczyć o odczuwalnej, ale niezbyt efektywnej współpracy. 38% badanych ma pozytywną opinię (ocena dobra lub bardzo dobra), co pokazuje, że część społeczności

dostrzega skuteczność wspólnych działań. Tylko 8% ocenia współpracę negatywnie, a 15% nie ma zdania, co może wynikać z braku bezpośredniego kontaktu z efektami tych działań.

PODSUMOWANIE

Organizacje pozarządowe pełnią rolę uzupełniającą dla działań organów publicznych, ich rola jest niezastąpiona w aktywizowaniu środowisk lokalnych oraz wsparciu i reintegracji grup wykluczonych społecznie. Pełnią też funkcję diagnostyczną jako podmioty działające najbliżej osób wymagających wsparcia, co pozwala im na dokładniejsze identyfikowanie problemów społecznych. Współpraca samorządu Gminy Reszel z organizacjami pozarządowymi była w analizowanym okresie ograniczona do podstawowych form. Konieczne jest stałe wzmacnianie kanałów wymiany informacji pomiędzy administracją a organizacjami, a także wspieranie warunków dla działalności i funkcjonowania nowych organizacji.

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół instrumentów służących ochronie ludności przed incydentami zakłócającymi funkcjonowanie obywateli w społeczeństwie zgodne z przyjętymi normami prawno-obyczajowymi. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, takich jak np.: Policja, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych i inne służby.

Na terenie Gminy Reszel za bezpieczeństwo i porządek publiczny odpowiada przede wszystkim Komenda Powiatowa Policji w Kętrzynie oraz podległy jej Komisariat Policji w Reszlu.

Analiza danych zawartych w tabeli 6, wskazuje, że na terenie Gminy Reszel:

- Liczba kradzieży wzrasta: z 6 w 2022 r. do 11 w 2024 r. – może to świadczyć o nasilającym się problemie drobnej przestępczości majątkowej.
- Przestępstwa związane z przemocą fizyczną (pobicie) spadły do zera – brak takich przypadków w latach 2023 i 2024 to pozytywny sygnał poprawy bezpieczeństwa w tym zakresie.

- Uszkodzenie mienia miało zmienny charakter: po znacznym spadku w 2023 r. (1 przypadek), nastąpił lekki wzrost w 2024 r. (3 przypadki), ale nadal utrzymuje się na niskim poziomie.
- Liczba pozostałych (kategoria „inne”) przestępstw znacznie spadła w porównaniu do 2022 roku (z 43 do 24), co świadczy o poprawie sytuacji ogólnej.

Tabela 6. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.

	2022	2023	2024
Kradzież	6	8	11
Pobicie	1	0	0
Uszkodzenie mienia	6	1	3
Inne	43	22	24

Źródło: KPP w Kętrzynie

Tabela 7 przedstawia dane pozyskane od Policji dotyczące problemów społecznych związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych. Analiza danych wskazuje na ogólny spadek niektórych negatywnych zjawisk związanych z alkoholem i narkotykami, choć pewne problemy nadal są obecne.

Tabela 7. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.

	2021	2022	2023
Prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu	48	9	9
Zakłócanie porządku publicznego	7	8	14
Przestępstwa popełnione przez nieletnich pod wpływem środków odurzających	0	0	0
Liczba interwencji Policji związanych z alkoholem i narkotykami	160	115	125

Liczba nałożonych mandatów związanych z ustawą o wychowaniu w trzeźwości	70	31	10
---	----	----	----

Źródło: KPP w Kętrzynie

Ochrona przeciwpożarowa w Gminie Reszel jest realizowana przy pomocy **Ochotniczych Straży Pożarnych**. Gmina wykonuje zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 roku o ochronie przeciwpożarowej i ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych. W Gminie Reszel funkcjonują dwie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych:

- 1) Ochotnicza Straż Pożarna w Reszlu;
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Pilcu.

Nadzór jednostek, które funkcjonują w formie organizacyjnej jako stowarzyszenia, sprawuje Starosta Powiatu Kętrzyńskiego, zaś nadzór operacyjny realizowany jest przez Komendanta Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Kętrzynie.

Jednostki OSP z terenu Gminy Reszel są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego, terenem działania jednostek jest teren powiatu. Ochotnicze straże pożarne (OSP) realizują zadania na rzecz ochrony ludności, ochrony przeciwpożarowej oraz ratownictwa, a także prowadzą na szeroką skalę działania profilaktyczne skierowane zarówno do osób dorosłych jak i młodzieży.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane poczuciem bezpieczeństwa. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- Zdecydowana większość mieszkańców Gminy Reszel- 89% czuje się bezpiecznie w swoim miejscu zamieszkania. Jedynie 3% wskazało na brak poczucia bezpieczeństwa na terenie gminy. Pozostałe 8% nie potrafiło tego określić.

PODSUMOWANIE

Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców jest jednym z podstawowych zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, narkomanii, alkoholizmu i przemocy domowej. Można zakładać, że stan bezpieczeństwa na terenie gminy ma szansę się poprawić. Konieczne jest jednak podejmowanie starań w kierunku zwiększenia liczby patroli policyjnych i ich skuteczności.

Diagnoza problemów społecznych w ujęciu działania instytucji pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa. Zadania pomocy społecznej są określone Ustawą z dnia 12 marca 2004 roku. Zgodnie z jej postanowieniem, głównym celem pomocy społecznej ma być umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, którym nie są w stanie podołać przy użyciu własnych środków, możliwości i uprawnień. Realizacja zadań została podzielona tutaj pomiędzy organy administracji publicznej. Ogólne zadania (strategiczne) związane z realizacją polityki społecznej wykonuje województwo. Powiat odpowiada za zadania o charakterze specjalistycznym. Z kolei gmina realizuje tzw. usługi podstawowe, czyli np. funkcjonowanie domów pomocy społecznej, ośrodków wychowawczych, pomoc rzeczowa, zasiłki celowe przyznawane na zaspokojenie podstawowych potrzeb, udzielanie schronienia i posiłku, zasiłki na pokrycie wydatków powstałych w skutek zdarzeń losowych itd.

Na terenie Gminy Reszel zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu. Na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej osobom i rodzinom udziela się świadczeń społecznych w szczególności z powodu:

- ✓ ubóstwa,
- ✓ sieroctwa,
- ✓ bezdomności,

- ✓ bezrobocia,
- ✓ niepełnosprawności,
- ✓ długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- ✓ przemocy domowej,
- ✓ potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- ✓ potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- ✓ bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- ✓ trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach;
- ✓ trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ alkoholizmu lub narkomani,
- ✓ zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej
- ✓ klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W 2024 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu udzielił pomocy 281 rodzinom. W ciągu ostatnich trzech lat liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ma tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta nieznacznie zmalała, a w 2024 roku wzrosła.

Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba rodzin ogółem	286	277	281

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu

Dane zawarte w tabeli 9 wskazują, że w ciągu ostatnich 3 lat zmalała liczba udzielonych świadczeń pieniężnych oraz świadczeń rzeczowych. W analizowanym okresie wzrosła liczba udzielonych porad.

Tabela 9. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS- liczba rodzin.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Świadczenia rzeczowe	159	157	153
Świadczenia pieniężne	250	238	232
Świadczenia porady (terapeuta ds. Uzależnień)	61	65	66

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu

Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i nie zależy od sytuacji materialnej osoby czy rodziny wymagającej wsparcia w tej formie. Praca socjalna skierowana jest na przywrócenie zdolności samodzielnego funkcjonowania klientów pomocy społecznej, ma na celu ułatwianie funkcjonowania osób i rodzin, rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystanie własnych możliwości oraz zasobów lokalnej społeczności. **W 2024 roku pracą socjalną objęto 430 rodzin (w 2023 roku pracą socjalną objęto 369 rodzin; w 2022 roku pracą socjalną objęto 384 rodziny).**

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu w kontrakt socjalny. Kontrakt socjalny dotyczy osób i rodzin, jest zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej celem wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. **W latach 2022-2024 nie zawarto żadnego kontraktu socjalnego.**

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane występowaniem problemów społecznych. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- Mieszkańcy Gminy Reszel za najistotniejszy problem w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie od alkoholu (łącznie 69%). Z kolei jako najmniej istotny problem badani wskazali uzależnienie od narkotyków (łącznie 84%).
- Większość mieszkańców Gminy Reszel (59%) uważa, że potrzeby społeczne są zaspokajane, jednak aż 41% badanych ma odmienne zdanie, co wskazuje na istotny

poziom niezadowolenia wśród części społeczności. Zdaniem respondentów, najwięcej uwagi ze strony władz wymaga opieka zdrowotna (73%) oraz transport publiczny (51%) – te dwa obszary są zdecydowanie postrzegane jako najbardziej problematyczne.

Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej

Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Reszel są niezmiennie od kilku lat ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność.

Tabela 10. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin³.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ubóstwo	200	186	180
Bezrobocie	154	156	155
Długotrwała lub ciężka choroba	127	113	120
Niepełnosprawność	103	89	84
Potrzeba ochrony macierzyństwa	35	40	35
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych	45	46	33
Alkoholizm	8	5	6
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	4	4
Bezdomność	3	4	3
Narkomania	1	1	2
Zdarzenie losowe	0	0	1

³ W jednym przypadku podstawą do udzielenia pomocy może być równocześnie kilka przesłanek.

Inne	1	0	0
------	---	---	---

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu

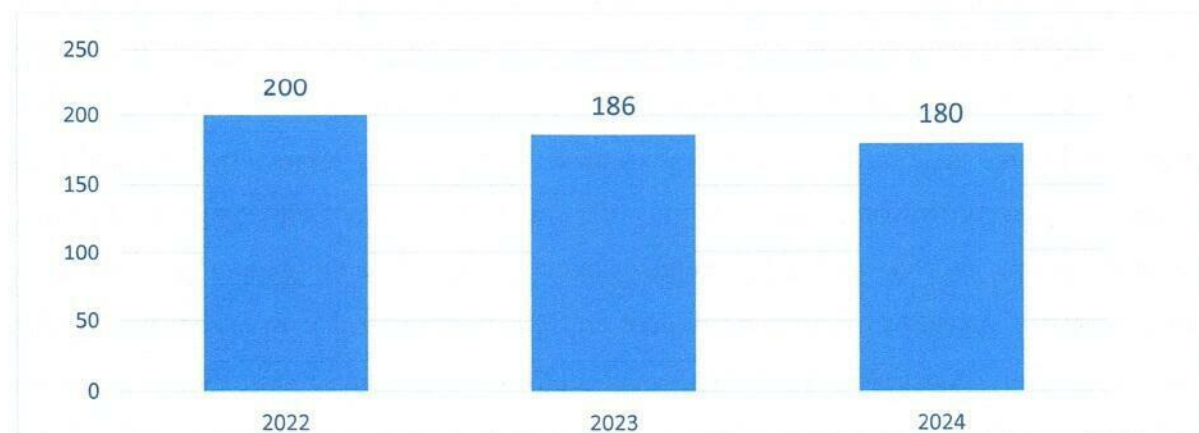
Ubóstwo

Ubóstwo określa się jako stan warunków bytowych uniemożliwiający zaspokajanie podstawowych potrzeb, funkcji życiowych. Przyczyny i konsekwencje ubóstwa często trudno od siebie oddzielić. Zarówno skutkiem jak i czynnikiem mogą być np. dezintegracja rodziny, rozwój przestępczości, marginalizacja, nierówny start dzieci i młodzieży, patologie społeczne czy niepełnosprawność.

Dodatkowo, nieodpowiednia działalność organów państwowych może zniechęcać do poprawy swojej sytuacji materialnej (np. płaca minimalna) czy też prowadzić do bierności i niezaradności życiowej (system zasiłków i świadczeń) całych grup społecznych. Zagrożenie ubóstwem dotyczy zwłaszcza rodzin wielodzietnych i niepełnych, kręgów patologii społecznej, osoby niepełnosprawne, grupy mniejszościowe, ludzi posiadających niskie kwalifikacje zawodowe, migrantów, ludzi starych.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w latach 2022-2024 zmalała liczba rodzin w gminie korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.

Zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę

w rodzinie. **W 2024 roku MOPS w Reszlu wypłacił zasiłki stałe dla 41 osób (w 2023 roku- dla 45 osób; w 2022 roku- dla 56 osób).**

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego: osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. **W 2024 roku MOPS w Reszlu wypłacił zasiłki okresowe dla 155 osób (w 2023 roku- dla 166 osób; w 2022 roku- dla 168 osób).**

Zasiłek celowy to świadczenie dla osób i rodzin przyznawane na zaspokojenie niezbędnych potrzeb, w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu. **W 2024 roku MOPS w Reszlu wypłacił zasiłki celowe dla 170 osób (w 2023 roku- dla 167 osób; w 2022 roku- dla 192 osób).**

Program „Posilek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania. Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach. **W 2024 roku w ramach Programu „Posilek w szkole i w domu” zasiłek celowy przyznano dla 129 osób (w 2023 roku- dla 139 osób, w 2022 roku- dla 148 osób).**

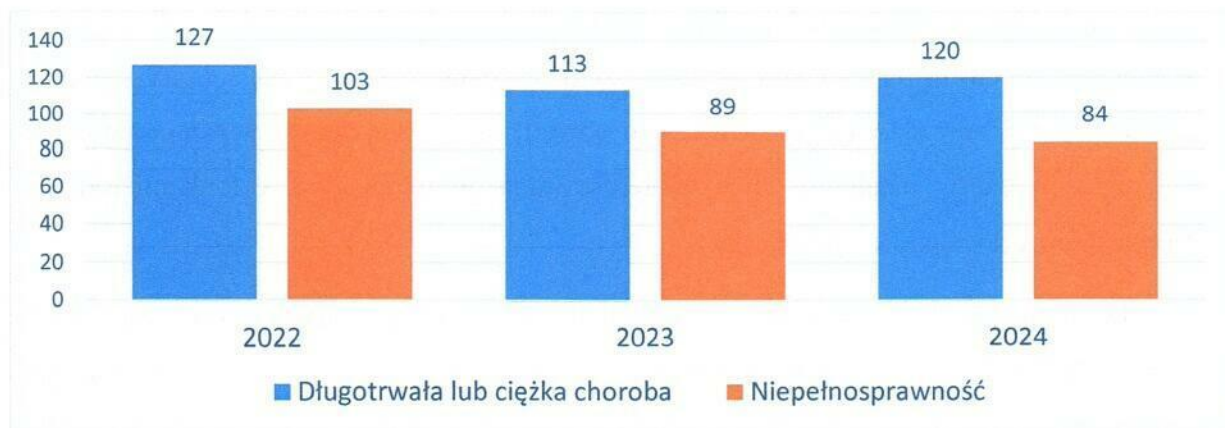
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Problem długotrwałej choroby dotyczy osób, które z powodu posiadanego schorzenia pozostają przez długi czas pod opieką lekarską, a choroba, na którą cierpią, często nie jest możliwa do całkowitego wyleczenia, a jedynie minimalizowane są jej objawy. Ciężka choroba natomiast to taka, która zagraża życiu człowieka. Otrzymanie pomocy społecznej z powodu długotrwałej choroby jest uzależnione również od tego, w jakim stopniu posiadane schorzenie utrudnia życie wnioskodawcy. Uwzględniane są takie okoliczności jak: wydatki ponoszone w związku z zakupem leków, wydatki związane z wyjazdami do specjalistów, utrudnienie w podjęciu zatrudnienia.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność są jednymi z najczęściej występujących przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Jednakże zauważyć należy, że w latach 2022-2024 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności. Natomiast liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby wykazuje w analizowanym okresie tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta zmalała, a w 2024 roku wzrosła.

Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.

Samotnej osobie niepełnosprawnej oraz przewlekle chorej, która wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług piekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Nową formą usług opiekuńczych, która została wprowadzona pod koniec lipca 2023 roku na mocy nowelizacji Ustawy o pomocy społecznej są usługi sąsiedzkie. Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno- pielęgnacyjną, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji oraz w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. **W 2024 roku Gmina Reszel udzielała świadczeń w formie usług opiekuńczych dla 42 osób (w 2023 roku pomocą w tej formie objęto 32 osoby; w 2022 roku pomocą w tej formie objęto 26 osób). Corocznie znacznie wzrasta liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.**

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności (jak np. wspieranie nabywania i rozwoju umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, pomoc w życiu społecznym, w załatwianiu spraw urzędowych i uzyskaniu zatrudnienia, wspieranie procesu leczenia i rehabilitacja fizyczna). Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym (posiadające np. kwalifikacje do wykonywania zawodu pracownika socjalnego, pedagoga, psychologa, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, rehabilitanta).

Proces starzenia się społeczeństwa powoduje zapotrzebowanie na podstawowe usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Rzutuje to bezpośrednio na kierunek pomocy społecznej. Dla gminy wskaźniki te (liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie, liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w poprzednich latach, liczba osób umieszczanych w domach pomocy społecznej w poprzednich latach itp.) pozwalają prognozować liczbę osób wymagających pomocy w postaci usług podstawowych i specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym psychiatrycznych, asystentury, pomocy sąsiedzkiej, opieki wytchnieniowej. Głównym powodem wzrostu zapotrzebowania na usługi jest izolacja w czasie pandemii, brak zainteresowania potrzebującymi członkami rodziny, samotność, brak dostępności do lekarzy.

Osobie pełnoletniej, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki,

w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomagany. **Na terenie Gminy Reszel nie funkcjonują mieszkania treningowe ani mieszkania wspomagane.**

Osoby wymagające całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, które nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, a którym nie można zapewnić odpowiedniego wsparcia w formie usług opiekuńczych, mają prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej (DPS). Decyzja o skierowaniu do DPS-u podejmowana jest na podstawie indywidualnej oceny sytuacji życiowej i zdrowotnej danej osoby, zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. 2044 nr 64 poz. 1283 z późn. zm.), w szczególności art. 54 i 55. Odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej ustalana jest zgodnie z art. 61 wspomnianej ustawy. W pierwszej kolejności koszt pobytu ponosi mieszkaniec DPS-u, który zobowiązany jest do pokrycia opłaty w wysokości do 70% swojego dochodu. Jeżeli kwota ta nie pokrywa pełnego kosztu utrzymania, pozostałą część mogą uzupełnić osoby zobowiązane do alimentacji, takie jak małżonek, zstępni (dzieci, wnuki) oraz wstępni (rodzice, dziadkowie), zgodnie z art. 64 ustawy. **W 2024 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu ponosił odpłatność za pobyt 21 mieszkańców (w 2023 r.- 20 mieszkańców; w 2022 r.- 17 mieszkańców).**

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane funkcjonowaniem osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych w przestrzeni publicznej. Z przeprowadzonego wśród mieszkańców badania ankietowego wynika, iż:

- 58% badanych uważa, że sytuacja seniorów w gminie jest dobra, a tylko 7% – że zła. Spora grupa (35%) nie ma zdania, co może wskazywać na brak wiedzy lub zainteresowania tematem.
- Aż 79% respondentów uważa, że oferta działań dla seniorów jest wystarczająca, co sugeruje pozytywną ocenę polityki senioralnej w gminie lub brak widocznych braków w tym zakresie.
- Choć większość mieszkańców (59%) uważa, że osoby z niepełnosprawnościami są akceptowane w lokalnym środowisku, to sytuacja tych osób na rynku pracy w gminie postrzegana jest zdecydowanie mniej optymistycznie. Zaledwie 16% respondentów uważa, że osoba z niepełnosprawnością może znaleźć zatrudnienie w gminie, podczas gdy 34% twierdzi, że jest to niemożliwe (w tym 25% z powodu braku ofert pracy, a 9% z powodu niechęci pracodawców). Aż 50% mieszkańców nie ma zdania w tej kwestii, co może świadczyć o braku wiedzy lub kontaktu z tematem zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Bezrobocie

Bezrobociem określa się stan, w którym część zasobów pracy w wieku produkcyjnym jest zdolna do pracy, poszukuje jej, ale nie znajduje zatrudnienia. Innymi słowy, to efekt nierównowagi pomiędzy podażą na pracę a jej popytem. Na bezrobocie mają wpływ dwa rodzaje czynników: płacowe i pozapłacowe. Pierwsze są mechanizmem regulacji rozmiaru bezrobocia płacą realną. Czynniki pozapłacowe natomiast ograniczają popyt na pracę lub zwiększają jej podaż. Ten rodzaj zagrożenia społecznego niesie za sobą nie tylko negatywne konsekwencje dla osoby bezrobotnej pogarszając sytuację materialną, czy niekorzystnie wpływając na jej kapitał społeczny, ale także dla gospodarki kraju. Bezrobocie prowadzi do utraty produkcji, państwo zostaje obciążone finansowo, ponieważ następuje wzrost wydatków na świadczenia socjalne, a także słabnie kapitał ludzki. Stopa bezrobocia na koniec 2024 roku wynosiła: w Polsce- 5,1%; w województwie warmińsko- mazurskim- 8,3%, w powiecie kętrzyńskim- 16%.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na dzień 31.12.2024 r. w Gminie Reszel według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie wynosiła 145. **W ciągu ostatnich 3 lat zmalała liczba zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Reszel.**

Tabela 11. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Reszel.

	2022	2023	2024
Ogółem	160	153	145
Kobiety	76	77	76
Mężczyźni	84	76	69

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Kętrzynie

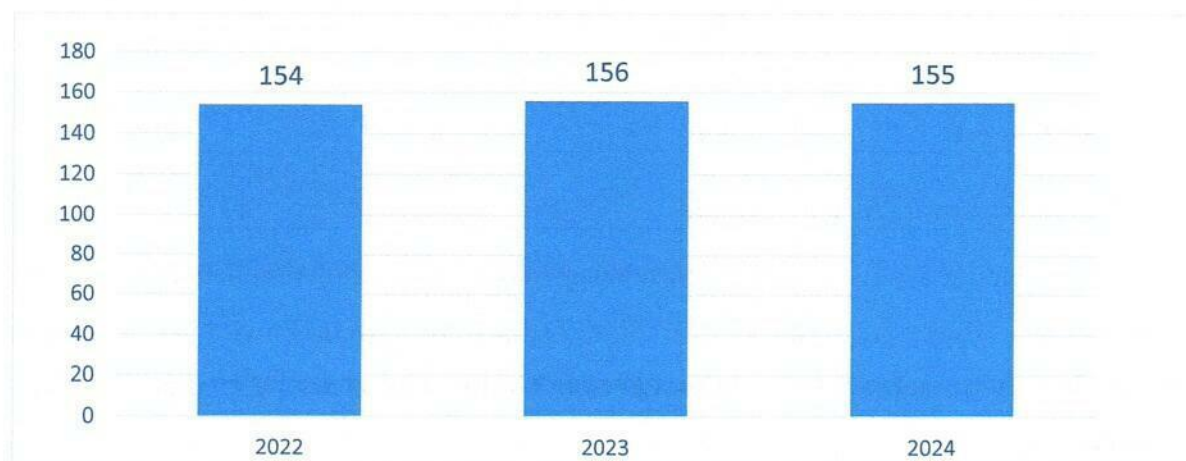
Liczba ofert pracy i aktywizacji zawodowej zgłoszonych w 2024 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie wyniosła 508 ofert. **Za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Kętrzynie bezrobotnym mieszkańcom Gminy Reszel w 2024 roku udzielono wsparcia w formie m.in.:**

- ✓ Zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych – 15 osób;
- ✓ Zatrudnienie w ramach robót publicznych – 28 osób;
- ✓ Zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych - 25 osób;
- ✓ Jednorazowe środki na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej – 9 osób;
- ✓ Podjęcie pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie – 3 osoby;
- ✓ Refundacja wyposażenia, doposażenia stanowiska pracy – 3 osoby;
- ✓ Szkolenia w celu podniesienia kwalifikacji zawodowych lub konieczności zmiany bądź uzupełnienia kwalifikacji – 8 osób;
- ✓ Środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na dofinansowanie kształcenia ustawicznego pracowników i pracodawców – 15 osób;
- ✓ Staże zawodowe – 3 osoby.

Sytuację pozostawania bez pracy, wskutek długotrwałej bezczynności, bezrobotny może traktować jako sposób na życie. Wydłużający się okres bez zatrudnienia może spowodować, iż bezrobotni będą bardziej skłonni zaakceptować swoją sytuację. Sprzyja to tendencji do godzenia się na niższy standard życia, na uzależnienie od pomocy innych, do zmniejszenia aktywności poszukiwania. Długotrwałe pozostawanie bez pracy stwarza zagrożenie patologią społeczną, zmniejsza szansę znalezienia zatrudnienia, a tym samym powoduje degradację materialną i izolację społeczną jednostki.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.

W analizowanym okresie Ośrodek udostępniał osobom poszukującym pracy, korzystającym z pomocy społecznej, informacje o aktualnych ofertach pracy, dostępnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kętrzynie, a zadanie to wykonywane było w ramach prowadzonej pracy socjalnej. Udzielano również pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, upowszechniano informacje o usługach poradnictwa zawodowego oraz o szkoleniach. **W ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu funkcjonuje ośrodek wsparcia osób bezrobotnych – Klub Integracji Społecznej.** W spotkaniach w KIS w 2024 roku uczestniczyło 50 osób bezrobotnych poszukujących zatrudnienia. Zadaniem klubu jest reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i pomoc w znalezieniu pracy.

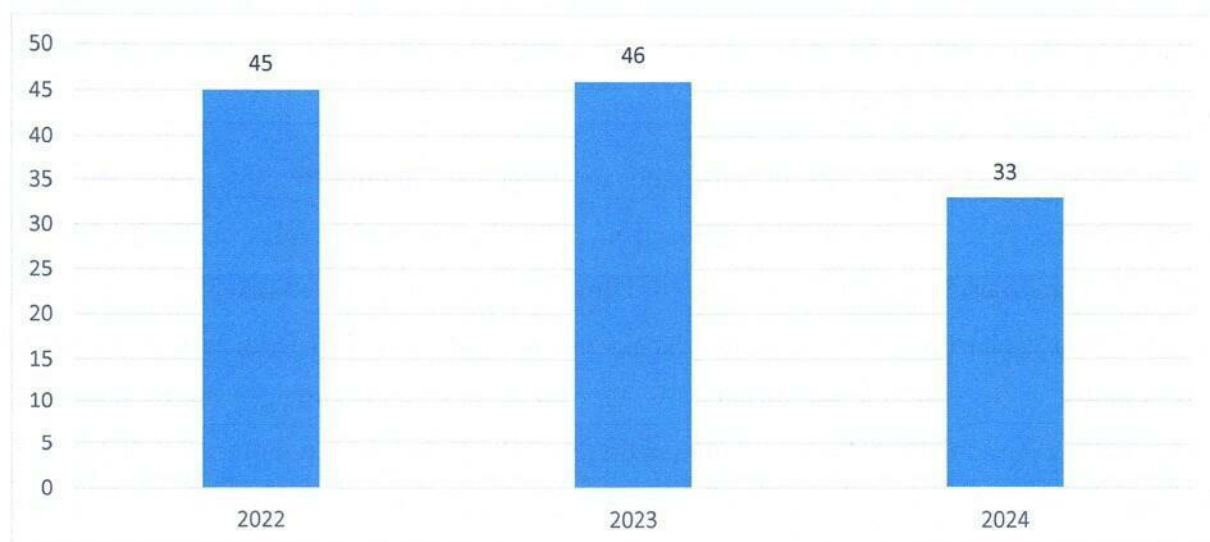
Bezradność opiekuńczo- wychowawcza

Rolą rodziny jest zapewnienie dziecku opieki oraz jego wychowanie w celu przygotowania go do życia w społeczeństwie. Środowisko rodzinne jest pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, w którym uczy się nawiązywać kontakty z innymi ludźmi i zdobywa pierwsze doświadczenia z dziedziny współżycia społecznego. Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska.

Rodzina jednak nie zawsze prawidłowo wykonuje powyższe zadania. Bezradność występować może w kwestii prowadzenia gospodarstwa domowego – problem z zapewnieniem żywności, odzieży, mieszkania itp. Bezradności tej nie należy jednak mylić z problemem posiadania przez rodzinę niewystarczających środków finansowych na zabezpieczenie tych potrzeb, gdyż w tym wypadku niezaspokojenie ich nie musi występować w parze z nieprawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych. O bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego powinno mówić się w odniesieniu do rodzin, które posiadają wystarczające środki finansowe na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, lecz środkami tymi dysponują w nieodpowiedni sposób.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej ma tendencję dynamiczną- w 2023 roku liczba ta nieznacznie wzrosła, a w 2024 roku zmalała.

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.

Obowiązek wspierania rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji, niemogącej realizować funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa przede wszystkim na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej podzieliła zadania gminy i powiatu. Po stronie gminy jest praca z rodzinami biologicznymi, zaś działania powiatu skupiają się przede wszystkim na pracy z rodzinami zastępczymi. Gmina zapewnia wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych poprzez działania wspomagające

rodziców mających problemy w wypełnianiu obowiązków rodzicielskich, tak, aby zapobiec doprowadzeniu do sytuacji, w której dziecko, ze względu na jego dobro, zostałoby umieszczone w opiece w pieczy zastępczej.

Efektem podejmowanych działań w ramach systemu ma być zapewnienie rodzinie takiej pomocy, która wyeliminuje zagrożenie zabrania dziecka z rodziny biologicznej. Obowiązek ten realizowany powinien być we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 w Gminie Reszel został przyjęty uchwałą Nr LXIV/436/2022 Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 30 listopada 2022 roku. Program ma charakter zróżnicowany zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji. Jest strategicznym dokumentem Gminy Reszel mającym na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie wykorzystujący zasoby gminne.

Asystent rodziny pracuje w rodzinach, w których występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, w szczególności w rodzinach niepełnych, wielodzietnych i borykających się z niepełnosprawnością dziecka. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania. Celem asystenta rodziny jest przede wszystkim mobilizacja, wsparcie rodzin oraz wspólne rozwiązywanie ich problemów. Oprócz tego, rodziny mogą liczyć na wsparcie emocjonalne i poradnictwo. Asystent zmierza do tego, aby wzbudzić u podopiecznych dążenie do zmiany swojej sytuacji życiowej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu w 2024 roku zatrudniał 1 asystenta rodziny. **W 2024 roku asystent objął pracę 15 rodzin (w 2023 roku do asystentury zostały skierowane 18 rodzin; w 2022 roku do asystentury zostało skierowanych 16 rodzin),** udzielając pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, pomagając rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi oraz wspierając aktywność społeczną.

Dodatkowym narzędziem pomocy rodzinie przeżywającej trudności są rodziny wspierające. Rodzina wspierająca, przy współpracy asystenta rodziny, pomaga rodzinie przeżywającej trudności w:

- opiece i wychowaniu dziecka;
- prowadzeniu gospodarstwa domowego;
- kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka. Zgodnie z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzinę wspierającą ustanawia wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii kierownika ośrodka pomocy społecznej wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Jednakże korzystając z art. 31 ust. 2 upoważnienie do ustanawiania rodziny wspierającej lub zawierania i rozwiązywania umów otrzymał kierownik ośrodka pomocy społecznej. **W latach 2022-2024 nie zaistniała konieczność ustanowienia rodziny wspierającej.**

PODSUMOWANIE

W 2024 roku w porównaniu z 2023 rokiem wzrosła liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Najczęstszymi powodami udzielania pomocy społecznej na terenie Gminy Reszel są niezmiennie od kilku lat ubóstwo, bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Utrudniona jest sytuacja życiowa osób niepełnosprawnych, długotrwale chorych oraz seniorów zwłaszcza w dostępie do rehabilitacji społecznej i zawodowej. Ubóstwo i inne dysfunkcje zaburzające prawidłowe funkcjonowanie rodzin skutkują coraz większą polaryzacją społeczną. Niezbędna jest intensyfikacja działań w tym zakresie. Współczesne rodziny zmagają się z wieloma rodzajami problemów. Złożoność sytuacji życiowej rodzin powoduje konieczność włączenia specjalistów w pracę w rodzinie, równoległego oraz wieloaspektowego działania różnych służb i podmiotów. Najczęstsze problemy rodzin to, oprócz ubóstwa, sprzężone z nim: niski poziom wykształcenia, bezrobocie, niezaradność życiowa, brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, wielodzietność czy samotne macierzyństwo, a często także przemoc domowa i niepełnosprawność. Gmina Reszel realizuje liczne programy osłonowe, a także zapewnia mieszkańcom szeroki wachlarz usług społecznych. Konieczne jest jednak dalsze doskonalenie

i rozwijanie działań ukierunkowanych na rzecz przeciwdziałania zjawisku ubóstwa, marginalizacji i wykluczenia społecznego, w tym m.in. osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, osób starszych, osób bezrobotnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z trudnościami wychowawczymi, jak również dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej. Niezbędne jest ciągle podejmowanie działań na rzecz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych. Polityka prorodzinna w Reszlu powinna być kluczowym obszarem działań lokalnych władz, wspierającym rodzinę jako podstawową jednostkę społeczną. Kontynuacja inwestycji w infrastrukturę, programy wsparcia finansowego oraz inicjatywy integracyjne stanowi szansę na poprawę jakości życia mieszkańców i przeciwdziałanie niekorzystnym trendom demograficznym. Sukces w realizacji tych założeń wymaga zintegrowanych działań, opartych na współpracy między władzami lokalnymi, sektorem prywatnym i organizacjami społecznymi.

Uzależnienia

Podstawą prawną działań gminnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Wymienione ustawy tworzą spójny system umożliwiający samorządom terytorialnym prowadzenie lokalnej polityki wobec zagrożeń wynikających ze spożywania alkoholu i narkotyków a także wyznaczają konkretne zadania i wskazują środki na ich realizację.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. **Realizacja w/w zadań prowadzona jest w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Uzależnieniom**

Behawioralnym na lata 2022 – 2025 przyjętego uchwałą Nr LIII/343/2022 Rady Miejskiej w Reszlu z dnia 24 marca 2022 roku.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/burmistrza/prezydenta miasta. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- ✓ inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- ✓ opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- ✓ kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W latach 2022- 2024 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu prowadzi regularną planową działalność formalną- w każdym roku odbyło się 12 ogólnych posiedzeń GKRPA. Aczkolwiek, posiedzenia podkomisji interwencyjno-motywującej miały miejsce dopiero w 2023 (2 razy) i 2024 roku (1 raz), a rozmowy interwencyjne z osobami z problemem alkoholowym zostały odnotowane tylko raz – w 2024 r. (brak wcześniejszych działań w tym zakresie). W analizowanym okresie nie przeprowadzono żadnych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Komisja nie wydała żadnych opinii dotyczących lokalizacji nowych punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Tabela 12. Działalność GKRPA.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogólne posiedzenie Komisji	12	12	12
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywującej	0	2	1
Przeprowadzone rozmowy	0	0	1
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Reszlu

Szkolenia, w których uczestniczyli pracownicy GKRPA w Reszlu:

➤ 2022 rok:

- „Tworzenie Gminnego Programu Profilaktyki”;
- „Zakres prac Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”;
- „Fundusz małpkowy — zasady wydatkowania środków finansowych w odróżnieniu od budżetu finansowego”;
- „Leczenie odwykowe. Przymusowe leczenie — czy jest przymusowe? Wysłane do sądu i co dalej? Rozterki KRPA”.

➤ 2023 rok:

- „Wydatkowanie środków z funduszu korkowego i funduszu małpkowego”

➤ 2024 rok:

- „Co powinno wydatkować się z pieniędzy tzw. kapslowych? Jakim kontrolom podlega Komisja Alkoholowa? Jak napisać Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych? Jak napisać wniosek o leczenie, aby nie został odrzucony podczas postępowania sądowego? Jak przeprowadzić rozmowę motywacyjną z osobą uzależnioną?”; „Od identyfikacji do interwencji. Przewodnik po procedurze leczenia odwykowego dla członków Komisji ds. Problemów Alkoholowych”.

Na terenie Gminy Reszel funkcjonuje **Punkt Informacyjno- Konsultacyjny ds. przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnień**. W Punkcie porad udziela terapeuta uzależnień (usługi terapeutyczne w zakresie uzależnienia od alkoholu i/lub innych substancji psychoaktywnych, współuzależnienia oraz przeciwdziałania przemocy domowej) oraz pracownik socjalny.

Poniższe dane wskazują, że w ciągu ostatnich 3 lat zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu:

➤ 2022 rok:

- Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu: 16;
- Rodziny z problemem alkoholowym: 10.

➤ 2023 rok:

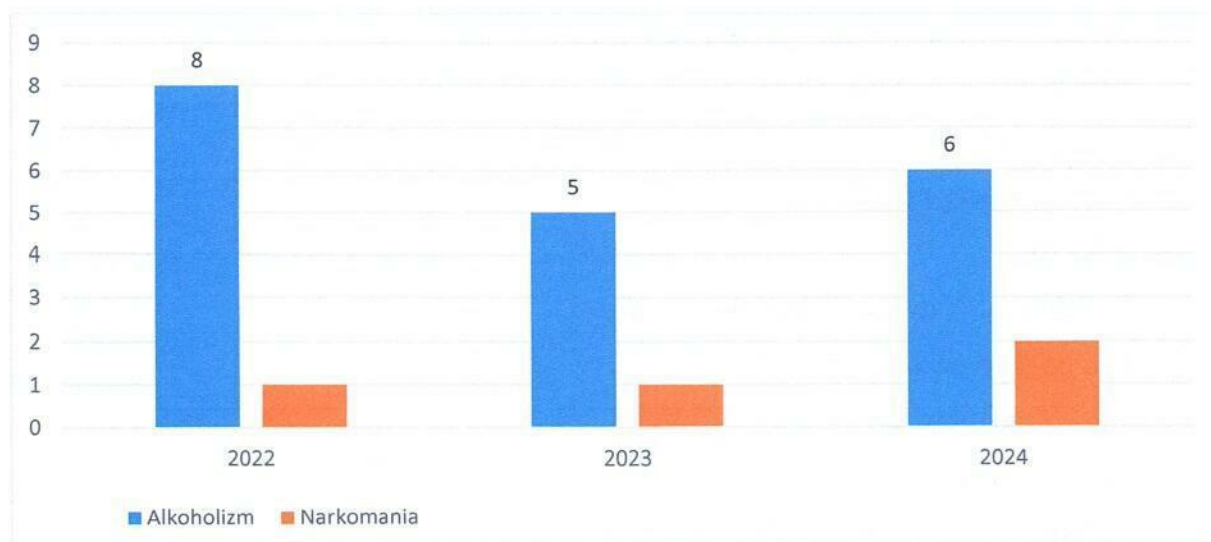
- Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu: 12;
- Rodziny z problemem alkoholowym: 2.

➤ 2024

- Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu: 4.

Dane MOPS w Reszlu wskazują, że w latach 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu uzależnień waha się nieznacznie. Alkoholizm pozostaje dominującym problemem, choć jego skala nieco się zmniejszyła. Narkomania jest zjawiskiem marginalnym, ale widoczna jest tendencja wzrostowa w 2024 roku.

Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu uzależnień w latach 2022-2024.

Na terenie Gminy Reszel w latach 2022-2024 prowadzono działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży m.in.:

➤ 2022 rok:

- Projekt profilaktyczny „Wybieram lepsze III”

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 34
- II. Nauczycieli: 4

- Zajęcia profilaktyczne prowadzone przez psychologa i terapeutę w ramach programu profilaktyki przeciwdziałania alkoholizmowi

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 443
- II. Nauczycieli: 2

- Zajęcia warsztatowe w ramach profilaktyki uzależnień od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 80
- II. Nauczycieli: 1

➤ 2023 rok:

- Projekt profilaktyczny „Wybieram lepsze IV”

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 33
- II. Nauczycieli: 4

- Projekt profilaktyczny „Wybieram ciekawsze V”

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 14
- II. Nauczycieli: 3

➤ 2024 rok:

- Projekt profilaktyczny „Wybieram lepsze V”

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 28
- II. Nauczycieli: 4

- Zajęcia profilaktyczne „Cztery pory roku”

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 14
- II. Nauczycieli: 3
- Program profilaktyczny z zakresu profilaktyki alkoholowej „Debata”

Liczba osób uczestniczących:

- I. Uczniów: 65
- II. Nauczycieli: 1

Na terenie Gminy Reszel nie funkcjonują żadne kluby samopomocowe/ grupy wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane problem uzależnień w środowisku lokalnym. Z przeprowadzonego wśród pełnoletnich mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych badania ankietowego wynika, iż:

- Mieszkańcy Gminy Reszel za najistotniejszy problem w ich środowisku lokalnym uznali uzależnienie od alkoholu. Z pewnością w tej sferze są największe oczekiwania wobec władz i instytucji lokalnych związane z podjęciem działań.
- Problem alkoholu wśród dzieci i młodzieży w Gminie Reszel ma charakter alarmujący. Zgodnie z wynikami badań 26% uczniów klas 4–6, 40% uczniów klas 7–8 oraz aż 83% uczniów szkół ponadpodstawowych zadeklarowało, że ich rówieśnicy spożywają alkohol. Jeśli chodzi o inicjację alkoholową, przyznało się do niej 3% uczniów klas 4–6, 7% uczniów klas 7–8 oraz 60% uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Palenie papierosów okazuje się być jeszcze bardziej powszechne niż spożywanie alkoholu: 57% najmłodszych uczniów, 69% uczniów klas 7–8 oraz 89% uczniów szkół ponadpodstawowych wskazało, że ich rówieśnicy palą papierosy. Do osobistego palenia papierosów przyznało się 15% uczniów klas 4–6, 29% uczniów klas 7–8 oraz 64% uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Badania wykazują również niepokojące symptomy związane z używaniem substancji psychoaktywnych: 12% uczniów klas 4–6, 19% uczniów klas 7–8 oraz 39% uczniów szkół ponadpodstawowych zadeklarowało, że ich rówieśnicy mieli kontakt

z narkotykami lub dopalaczami. Inicjację narkotykową zadeklarowało 2% uczniów klas 4–6, 2% uczniów klas 7–8 oraz 11% uczniów szkół ponadpodstawowych.

- W zakresie subiektywnej oceny dostępności narkotyków i dopalaczy, większość uczniów deklaruowała brak wiedzy na ten temat. Niemniej jednak, część respondentów przyznała, że wie, gdzie można zdobyć tego typu substancje w ich miejscowości.
- Niepokojący jest również sposób spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież. Uczniowie deklarują, że spędzają przed komputerem, w Internecie lub grając w gry komputerowe ponad 4 godziny dziennie. Może to świadczyć o braku alternatywnych form aktywności po zajęciach szkolnych.
- Dodatkowo, badania wskazują, że gry hazardowe są dość popularne wśród dzieci i młodzieży z Gminy Reszel.

PODSUMOWANIE

Duża dynamika zachodząca na rynku środków psychoaktywnych, w tym pojawianie się nowych substancji oraz zmiany zjawisk towarzyszących uzależnieniom, takie jak zmiany wzorców przyjmowania narkotyków czy spożywania alkoholu, a także pojawianie się nowych rodzajów uzależnień powodują, że sztywno przyjęte zadania często okazują się nieadekwatne do zmieniającej się rzeczywistości, a system zwalczania i wsparcia osób doświadczających tych problemów jest niewystarczający. Dlatego też ten obszar polityki społecznej wymaga ciągłej analizy oraz elastyczności wprowadzanych działań.

Przemoc domowa

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,

- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań aspołecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

W myśl art. 6. ust. 2 pkt 1-4 w/w ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej do pozostałych zadań własnych gminy należy:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- ✓ prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
- ✓ zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
- ✓ tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Zgodnie z art. 9b. ust. 1. w/w ustawy Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3– 5 w/w ustawy, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;

- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;
- 6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;
- 7) monitorowanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3 w/w ustawy oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a w/w ustawy;
- 9) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;
- 10) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń.

W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego powoływane są grupy diagnostyczno- pomocowe, które zapewniają interdyscyplinarny, kompleksowy, uwzględniający potrzeby wszystkich członków rodziny, charakter pracy. Do zadań grup diagnostyczno-pomocowych należy w szczególności:

- 1) dokonanie, na podstawie procedury „Niebieskie Karty”, oceny sytuacji domowej osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 2) realizacja procedury „Niebieskie Karty” w przypadku potwierdzenia podejrzenia wystąpienia przemocy domowej, zwłaszcza w sytuacji wystąpienia ryzyka zagrożenia życia lub zdrowia;
- 3) zawiadomienie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy domowej o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty” pod jej nieobecność;
- 4) realizacja działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 5) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową albo w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;

- 6) występowanie do zespołu interdyscyplinarnego z wnioskiem o złożenie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń;
- 7) monitorowanie sytuacji osób doznających przemocy domowej, a także zagrożonych wystąpieniem przemocy domowej, w tym również po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”;
- 8) zakończenie procedury „Niebieskie Karty”;
- 9) dokumentowanie podejmowanych działań, stanowiących podstawę:
 - a) uznania braku zasadności wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”,
 - b) wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”;
- 10) informowanie przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego o efektach podjętych działań w ramach procedury „Niebieskie Karty”.

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny odbył w sumie 20 posiedzeń. W analizowanym okresie grupy diagnostyczno- pomocowe prowadziły działania łącznie w 32 rodzinach. Należy zauważyć w analizowanym okresie zmalała liczba rodzin objętych działaniami.

Tabela 13. Zespół Interdyscyplinarny.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	6	5	9
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu Interdyscyplinarnego z powodu przemocy domowej	16	12	4

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Reszlu

Dane zawarte w tabeli 14 wskazują, że w ciągu ostatnich 3 lat zmalała liczba wszczynanych procedur Niebieska Karta. Instytucją, która najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 14. Liczba założonych Niebieskich Kart.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba założonych Niebieskich Kart- A	16	12	4

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Reszlu

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny udzielił pomocy w sumie 131 osobom doznającym przemocy domowej- były to najczęściej dzieci oraz kobiety, zaś najrzadziej mężczyźni.

Tabela 15. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy- ogółem, w tym:	28	54	49
Kobiety	10	19	14
Mężczyźni	2	16	16
Dzieci	16	19	19

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Reszlu

W latach 2022-2024 Zespół Interdyscyplinarny podjął działania wobec w sumie 39 osób stosujących przemoc domową- byli to w zdecydowanej większości mężczyźni. W analizowanym okresie żadna osoba nie została skierowana do programu korekcyjno-edukacyjnego.

Tabela 16. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania- ogółem, w tym:	11	15	13
Kobiety	0	2	2
Mężczyźni	11	13	11
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych do programów korekcyjno-edukacyjnych	0	0	0

Źródło: Zespół Interdyscyplinarny w Reszlu

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE RESZEL Z 2025 R.

W 2025 roku na terenie Gminy Reszel została zrealizowana diagnoza lokalnych zagrożeń społecznych, której zakres tematyczny obejmował między innymi kwestie związane ze zjawiskiem przemocy domowej. Z przeprowadzonego badania ankietowego wynika, iż:

- Choć większość mieszkańców (56%) deklaruje, że nie zna osób doświadczających przemocy domowej, to aż 44% respondentów albo zna takie osoby (15%), albo ma podejrzenia co do występowania przemocy w swoim otoczeniu (29%).
- Tylko 44% ankietowanych mieszkańców wie, gdzie osoba doznająca przemocy może zgłosić się po pomoc. Oznacza to, że ponad połowa respondentów (56%) nie posiada takiej wiedzy, co jest poważnym problemem z punktu widzenia skuteczności przeciwdziałania przemocy.
- Badania wskazują, że 9% uczniów klas 4-6, 5% uczniów klas 7-8, a także 17% uczniów ze szkół ponadpodstawowych doświadczyło przemocy domowej.

PODSUMOWANIE

W 2024 roku na terenie Gminy Reszel zaobserwowano znaczny spadek liczby wszczynanych procedur „Niebieska Karta”. Zakres udzielanej pomocy jest sukcesywnie rozszerzany w odniesieniu do diagnozowanego poziomu potrzeb. Skala rozmiaru przemocy domowej jest bardzo trudna do ustalenia, ze względu na drażliwość problemu i towarzyszące temu zjawisku tabu. Efektywne działania na rzecz dzieci krzywdzonych i ich rodzin wymagają współpracy instytucji, które takimi problemami zajmują się na co dzień. Do tych instytucji należą: pomoc społeczna, policja, sądy, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, kościoły. Zwiększenie skuteczności tej współpracy jest możliwe dzięki powołaniu lokalnych zespołów interdyscyplinarnych. Współpraca zespołowa sprzyja koordynacji działań na rzecz danej rodziny. Zapobiega powielaniu się tych działań, poszerza wiedzę o rodzinie, wykorzystuje potencjał członków zespołu do opracowania możliwie najlepszej strategii działania.

Proгноza zmian w zakresie objętym Strategią

Proгноza zawiera informacje o potrzebach, problemach i zasobach danej społeczności lokalnej, które:

- wynikają z analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach (z diagnozy sytuacji społecznej),
- uwzględniają tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w jakim będzie realizowana Strategia.

Proгноzuje się, że cele strategiczne zostaną osiągnięte, a mieszkańcy zostaną zaktywizowani do samodzielnego i konstruktywnego rozwiązywania pojawiających się problemów. Osiągnięcie prognozowanych zmian będzie możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej. Na podstawie analizy danych zastanych oraz trendów społecznych prognozuje się, że w najbliższych latach Gmina Reszel będzie rozwijać się w następujących kierunkach:

- Poprawa dostępności oraz jakości usług społecznych, dostosowanych do zmieniających się potrzeb mieszkańców.
- Systematyczny wzrost liczby osób powyżej 60. roku życia, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych – co będzie determinować

konieczność dostosowania lokalnej polityki w zakresie ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz usług opiekuńczych.

- Rozwój działań aktywizujących skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych, mających na celu przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu społecznemu.
- Usamodzielnianie się części dotychczasowych beneficjentów pomocy społecznej, m.in. poprzez działania aktywizacyjne i integracyjne.
- Zwiększenie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci i młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz zagrożonych marginalizacją.
- Poglębianie się problemów społecznych wśród dzieci i młodzieży, w tym pojawianie się nowych form zagrożeń i zachowań ryzykownych.
- Zatrudnienie dodatkowych specjalistów (m.in. psychologów, pedagogów, terapeutów), celem skuteczniejszej realizacji zadań z zakresu wsparcia społecznego.
- Utrzymująca się potrzeba świadczenia usług socjalnych i opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych realizowanych przez instytucje pomocy społecznej.
- Wzrost świadomości społecznej w zakresie przemocy domowej oraz większa wrażliwość mieszkańców na zjawiska krzywdzenia i wykluczenia.
- Utrzymujące się potrzeby wsparcia osób długotrwale bezrobotnych oraz osób z wyuczoną bezradnością, wymagających działań aktywizujących i edukacyjnych.
- Rozszerzenie działań z zakresu pracy socjalnej, w tym szersze wykorzystanie kontraktów socjalnych jako narzędzia wsparcia i motywacji.
- Rozwój lokalnej infrastruktury opiekuńczej, obejmujący m.in. zwiększenie liczby miejsc w placówkach przedszkolnych oraz działania na rzecz utworzenia miejsc opieki nad dziećmi do 3. roku życia.
- Zapewnienie kompleksowego wsparcia osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Podniesienie poziomu profilaktyki w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz uzależnieniom, a także rozwój oferty terapeutycznej dla osób uzależnionych i ich rodzin.

- Wzmacnianie ekonomii społecznej oraz aktywizacja społeczności lokalnych, z wykorzystaniem lokalnych zasobów i potencjału mieszkańców.
- Zapewnienie mieszkańcom gminy atrakcyjnej, zróżnicowanej oferty kulturalnej, edukacyjnej i rekreacyjnej, odpowiadającej na potrzeby różnych grup społecznych.

Analiza SWOT

Analiza SWOT należy do grupy metod zintegrowanych, czyli badających zarówno samą jednostkę, jak również jej otoczenie. Akronim pochodzi od angielskich wyrazów:

- strengths („S” – siły, atuty, mocne strony),
- weaknesses („W” – słabości, słabe strony),
- opportunities („O” – szanse, okazje, korzystne tendencje w otoczeniu zewnętrznym),
- threats („T” – zagrożenia, niekorzystne zjawiska zewnętrzne).

	Czynniki pozytywne	Czynniki negatywne
Czynniki wewnętrzne	S Mocne strony	W Słabe strony
Czynniki zewnętrzne	O Szanse	T Zagrożenia

Analiza SWOT została oparta na informacjach zawartych w kompleksowej diagnozie sytuacji społecznej w gminie. Stanowi ona podstawę do identyfikacji i określenia kierunków działań. Analizę SWOT dla Gminy Reszel przedstawia tabela 17.

Tabela 17. Analiza SWOT.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w gminie, • współpraca instytucji oświatowych, kulturalnych oraz stowarzyszeń z instytucjami samorządu gminnego,	• starzenie się społeczeństwa, • stopniowy spadek liczby mieszkańców, • ujemny przyrost naturalny, • trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne,

- zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej,
- spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych na terenie Gminy Reszel w ciągu ostatnich 3 lat – pozytywny trend wskazujący na poprawę sytuacji na lokalnym rynku pracy,
- zatrudnianie asystenta rodziny – zapewnienie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności wychowawcze i opiekuńcze,
- funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej (KIS) w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – wsparcie dla osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działania aktywizujące, integracyjne i edukacyjne,
- realizacja usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej – zapewnienie wsparcia osobom niesamodzielnym, chorym, starszym i z niepełnosprawnościami w miejscu ich zamieszkania,
- aktywność organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gminy,
- regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych,
- niska atrakcyjność ofert pracy, w szczególności skierowanych do ludzi młodych,
- wahania w liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, z ponownym wzrostem w 2024 roku,
- stałe, strukturalne przyczyny korzystania z pomocy społecznej (ubóstwo, bezrobocie, choroby, niepełnosprawność) utrzymujące się na podobnym poziomie od lat,
- ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów i rehabilitacji,
- brak niektórych form wsparcia np. mieszkań wspomaganych/ chronionych
- brak zawartych kontraktów socjalnych,
- brak inicjatywy do podjęcia leczenia ze strony osób uzależnionych,
- brak grup wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- brak przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych w analizowanym okresie – ograniczony nadzór nad realizacją gminnej polityki przeciwdziałania alkoholizmowi,
- postawa obojętności części społeczności lokalnej wobec negatywnych zjawisk społecznych,

- edukacja kulturalna prowadzona wśród dzieci i młodzieży przez instytucje kultury,
- prowadzenie działalności profilaktycznej w zakresie uzależnień, przeciwdziałania agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży, przemocy domowej,
- funkcjonowanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom – zapewnienie mieszkańcom dostępu do specjalistycznego wsparcia, poradnictwa oraz działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych,
- dobry dostęp do edukacji podstawowej oraz opieki przedszkolnej,
- aktywna działalność Miejskiej Biblioteki Publicznej oraz Miejskiego Ośrodka Kultury,
- wykwalifikowani pracownicy MOPS, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz GKRPA, stale podnoszący swoje kwalifikacje,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy,
- rozbudowana infrastruktura edukacyjna i kulturalna,
- otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym.
- wzrastająca liczba rodzin wymagających wsparcia z grupy szczególnego ryzyka oraz dzieci wymagających pomocy psychologiczno – pedagogicznej,
- niska stopa życiowa części mieszkańców,
- problem picia alkoholu oraz zażywania innych środków psychoaktywnych, a także palenia papierosów wśród dzieci i młodzieży,
- problem uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży,
- niewystarczająca oferta zajęć dla dzieci i młodzieży, brak lokalnych świetlic w niektórych miejscowościach,
- ograniczony dostęp do instytucjonalnej opieki nad dziećmi do lat 3 – funkcjonuje tylko jeden Dzienny Punkt Opieki nad Dziećmi

SZANSE

- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych,
- potencjał do rozwoju infrastruktury opieki nad dziećmi (np. tworzenie żłobków lub rozszerzenie istniejących form opieki) przy wykorzystaniu funduszy z programów rządowych lub unijnych, takich jak „Aktywny Maluch”,
- możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych,
- wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej,
- rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi oraz lokalną wspólnotą,
- samoorganizacja i wzrost aktywności sektora pozarządowego w aplikowaniu o środki zewnętrzne,
- rozwój infrastruktury odpowiadającej zmieniającym się potrzebom społecznym,
- możliwość poprawy systemu wsparcia społecznego poprzez lepsze diagnozowanie potrzeb i kierowanie pomocy do najbardziej potrzebujących,

ZAGROŻENIA

- zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa i przemocy,
- wielopropblemowość w rodzinach korzystających z pomocy społecznej, pojawianie się nowych dotąd nieidentyfikowanych problemów,
- niekorzystne wzorce zachowań (agresja, przemoc, uzależnienia) płynące z nowoczesnych mediów,
- wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień,
- obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej,
- rozwarstwianie się społeczeństwa, podział na biednych i bogatych;
- bierność i pasywność osób objętych pomocą społeczną,
- występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,
- ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji,
- postępujące zjawisko przemocy szkolnej i agresji, a także autoagresji wśród dzieci i młodzieży,

- zwiększający się poziom świadomości społecznej na temat starzenia się i zdrowego trybu życia,
- postępujący rozwój nowych koncepcji walki z problemami społecznymi i metodami funkcjonowania instytucji pomocy społecznej,
- możliwość wdrażania długofalowych programów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu (np. programy zdrowotne, aktywizacja osób z niepełnosprawnościami, wsparcie dla osób długotrwale bezrobotnych),
- wzrost wysokości płacy minimalnej,
- szansa zasilenia budżetów NGO ze środków zewnętrznych.
- delegowanie coraz większej ilości zadań władzom lokalnym w nieproporcjonalnej wielkości, w stosunku do wysokości przekazywanych środków finansowych.

CZĘŚĆ PROGRAMOWA**Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych**

Adresatem Strategii jest ogół społeczności lokalnej. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy oraz wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Gminy Reszel pozwoliły wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2026-2031, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań.

W Strategii wyróżniono:

- wizję- jest pożądanym obrazem przyszłości, który osoby biorące udział w procesie decyzyjnym pragną wykreować
- misję- stanowi cel nadrzędny przy planowaniu działań rozwojowych w mieście;
- cele strategiczne- wskazują najważniejsze obszary, których wsparcie jest niezbędne dla rozwiązywania problemów społecznych w mieście;
- cele operacyjne- są celami szczegółowymi dla celów strategicznych, zawierają propozycje kierunków działań niezbędnych do osiągnięcia poszczególnych celów operacyjnych.

Rysunek 2. Wizja i misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel.

Sformułowanie wizji pozwoliło na zdefiniowanie misji:

Cele i kierunki działań

Wprowadzanie zmian społecznych na terenie gminy poprzez realizację celów strategicznych i operacyjnych, zaowocuje ograniczeniem skutków rozpoznanych problemów społecznych, intensyfikacją rozwoju społecznego w gminie oraz poprawą jakości życia mieszkańców.

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel na lata 2026-2031 opierać będzie na realizacji czterech celów strategicznych:

Cel strategiczny nr 1: Podnoszenie kompetencji rodzin w zakresie opieki i wychowania oraz dbanie o harmonijny rozwój dzieci i młodzieży.

Cel strategiczny nr 2: Zapobieganie wykluczeniu społecznemu wynikającemu z bezrobocia, ubóstwa oraz problemów związanych z uzależnieniami.

Cel strategiczny nr 3: Wzmacnianie systemu wsparcia dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych, dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb.

Cel strategiczny nr 4: Tworzenie warunków dla integracji i dynamicznego rozwoju społeczności lokalnej.

Tabela 18. Opis celów strategicznych i operacyjnych.

I CEL STRATEGICZNY: PODNOSZENIE KOMPETENCJI RODZIN W ZAKRESIE OPIEKI I WYCHOWANIA ORAZ DBANIE O HARMONIJNY ROZWÓJ DZIECI I MŁODZIEŻY.

I CEL OPERACYJNY: Rozwijanie kompleksowego wsparcia dla rodzin, szczególnie tych mających problemy z prawidłowym pełnieniem funkcji opiekuńczych i wychowawczych.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie i rozwój różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną m.in. wspieranie wypoczynku rodzinnego, organizowanie imprez integracyjnych i kulturalnych,	liczba zorganizowanych działań mających na celu integrację rodzin oraz liczba ich uczestników

festynów, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek i innych działań mających na celu integrację rodzin;	
2. Systematyczna współpraca Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczającej do szkół oraz rozwijania współpracy z rodzicami;	• liczba wymienionych informacji
3. Inicjowanie i wspieranie rozwoju infrastruktury opieki nad dziećmi do lat 3 na terenie gminy.	• liczba utworzonych miejsc opieki na terenie gminy nad dziećmi do 3 roku życia
4. Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów;	• liczba rozpowszechnionych informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemów
5. Zapewnienie kompleksowego i wielowymiarowego wsparcia rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych poprzez rozwój specjalistycznych usług, poradnictwa oraz działań interwencyjnych, mających na celu stabilizację sytuacji rodzinnej i poprawę funkcjonowania w środowisku lokalnym.	• liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
6. Inicjowanie i organizacja różnorodnych form edukacji (np. „Szkola dla rodziców”, szkolenia, spotkania ze specjalistami) dotyczących rozwiązywania problemów opiekuńczo-wychowawczych, świadomego rodzicielstwa, rozpoznawania, kontrolowania i wyrażania uczuć, umiejętnego stosowania nagród i kar itp.	• liczba szkoleń i warsztatów dla rodziców podnoszących ich kompetencje rodzicielskie • liczba osób biorących udział w szkoleniach z zakresu kompetencji rodzicielskich
7. Zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej wsparcia rzeczowego oraz finansowego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;	• liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

	• liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa
8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;	• liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (tzw. praca socjalna)
9. Dążenie do reintegracji rodzin, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej oraz odbudowywania odpowiedniego środowiska wychowawczego pozwalającego na powrót dzieci do rodziny naturalnej;	• liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej
10. Organizowanie i wdrażanie programów socjoterapii oraz dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;	• liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii
11. Tworzenie i promowanie różnorodnych alternatywnych form aktywnego i bezpiecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych, wspierających ich rozwój społeczny, emocjonalny oraz integrację ze środowiskiem lokalnym.	• liczba dzieci z rodzin dysfunkcyjnych biorących udział w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu
12. Organizowanie szkoleń dla osób pracujących w obszarze wspierania rodziny.	• liczba osób pracujących w obszarze wspierania rodziny objętych szkoleniami
Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA, MBP, MOK Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół. Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.	

II CEL OPERACYJNY:**Zapewnianie wsparcia dla prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży.**

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie i rozwijanie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, oferujących różnorodne formy opieki i aktywności – od opiekuńczych (świetlice, kluby, koła zainteresowań, ogniska wychowawcze), przez specjalistyczne, aż po działania pracy podwórkowej.	• liczba placówek wsparcia dziennego • liczba dzieci korzystających z zajęć organizowanych w placówkach wsparcia dziennego
2. Rozszerzanie oferty i infrastruktury aktywnego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym w obszarze kultury, sportu i rekreacji (m.in. poprzez organizację konkursów, zawodów i imprez międzyszkolnych aktywizujących dzieci i młodzież);	• liczba klubów i stowarzyszeń sportowych • liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych • liczba działań aktywizujących dzieci i młodzież w szczególności w zakresie rekreacji i sportu
3. Realizacja kampanii profilaktycznych oraz systematycznych zajęć profilaktycznych dla młodzieży w aspekcie przeciwdziałania uzależnieniom od substancji, uzależnieniom behawioralnym oraz promujących zdrowy styl życia; kontynuacja realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych w szkołach;	• liczba programów profilaktycznych z zakresu uzależnienia od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz promujących zdrowy styl życia
4. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt;	• liczba obiektów szkolnych wyposażonych w nowy sprzęt i narzędzia edukacyjne • liczba nauczycieli podnoszących swoje kompetencje
5. Organizacja zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych w formach atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży, służących doskonaleniu wiedzy i umiejętności, rozwijających pasje i zainteresowania oraz uczących	• liczba prowadzonych zajęć pozalekcyjnych oraz liczba dzieci biorących w nich udział

kreacyjnego spędzania czasu (np. koła zainteresowań, zajęcia artystyczne, sportowo-rekreacyjne);

6. Podejmowanie działań ukierunkowanych na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzących z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa, poprzez organizację wsparcia edukacyjnego, programów stypendialnych oraz innych inicjatyw sprzyjających ich rozwojowi i integracji społecznej.	• liczba dzieci i młodzieży otrzymujących stypendia i zasiłki szkolne
7. Organizowanie i prowadzenie warsztatów edukacyjnych dla dzieci i młodzieży, które poruszają tematykę agresji, konfliktów oraz przemocy rówieśniczej, z naciskiem na rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych, budowanie empatii oraz promowanie pozytywnych relacji społecznych.	• liczba przeprowadzonych warsztatów dla dzieci i młodzieży z zakresu wzmacniania umiejętności społecznych
8. Zwiększenie dostępności kształcenia dla uczniów niepełnosprawnych, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego, edukację włączającą oraz likwidowanie barier architektonicznych.	• liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym • liczba zlikwidowanych barier architektonicznych na terenie placówek oświatowych

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA, placówki oświatowe, MBP, MOK

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

Kompleksowy system wsparcia dla rodzin, w których występuje problem przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym obszarze.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”;	• liczba założonych Niebieskich Kart • liczba osób doznających przemocy domowej • liczba osób stosujących przemoc domową
2. Prowadzenie działań informacyjnych poprzez rozprowadzanie plakatów, broszur, ulotek na temat praw osób doświadczających przemocy, form przeciwdziałania przemocy oraz o podmiotach i miejscach świadczących pomoc osobom doznającym przemocy domowej;	• liczba rozpowszechnionych informacji na temat działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
3. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym i stosującym przemoc, m.in. w postaci konsultacji w zakresie poradnictwa medycznego, prawnego, psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego;	• liczba udzielonych konsultacji oraz liczba osób, którym ich udzielono • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy domowej
4. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia;	• liczba osób umieszczonych w ośrodkach wsparcia
5. Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;	• liczba osób skierowanych do udziału w programie
6. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie powiatu mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej;	• liczba podmiotów współpracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej
7. Organizacja szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”;	• liczba osób uczestniczących w konferencjach i innych formach szkoleniowych

8. Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy domowej;	liczba akcji społecznych/ kampanii na temat przeciwdziałania przemocy domowej
9. Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej;	liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy w rodzinie np. poprzez weryfikację sprawozdawczości z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej
10. Prowadzenie działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy.	liczba podjętych działań w kierunku utworzenia grup wsparcia dla osób doznających przemocy

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA, ZI

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL STRATEGICZNY:

ZAPOBIEGANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU WYNIKAJĄCEMU Z BEZROBOCIA, UBÓSTWA ORAZ PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z UZALEŻNIENIAMI.

I CEL OPERACYJNY:

Prowadzenie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bez zatrudnienia.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych mieszkańców gminy–	liczba osób korzystających z form przeciwdziałania bezrobociu realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy

upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach, organizowanie robót publicznych, prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego;	• liczba bezrobotnych skierowanych do prac społecznie użytecznych • liczba bezrobotnych skierowanych do robót publicznych • liczba bezrobotnych odbywających staż
2. Promowanie idei przedsiębiorczości oraz ekonomii społecznej poprzez prowadzenie działań informacyjnych, edukacyjnych i doradczych, a także aktywne wsparcie osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej lub założenie spółdzielni socjalnej, sprzyjając tym samym rozwojowi lokalnej gospodarki i wzmacnianiu społecznej integracji;	• liczba założonych podmiotów gospodarczych z siedzibą na terenie gminy
3. Prowadzenie kompleksowej pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym realizacja działań opartych na kontrakcie socjalnym, mających na celu aktywizację zawodową, wsparcie w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz zwiększenie szans na powrót na rynek pracy;	• liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami bezrobotnymi
4. Zapewnienie adekwatnych świadczeń i wsparcia dla osób oraz rodzin, których podstawowym problemem jest bezrobocie, mających na celu poprawę ich sytuacji materialnej oraz stworzenie warunków do aktywizacji społeczno-zawodowej;	• liczba osób dotkniętych problemem bezrobocia objętych pomocą materialną i niematerialną
5. Opracowanie i wdrażanie projektów oraz programów ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu wśród osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo;	• liczba programów/ projektów skierowanych do osób bezrobotnych
6. Podejmowanie działań w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy, m.in.	• liczba podjętych działań

promowanie gminy przy wykorzystaniu jej walorów, przygotowywanie i oferowanie terenów pod działalność gospodarczą, oferowanie ulg podatkowych dla inwestorów;

7. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych;	• liczba działań podjętych wspólnie z partnerami społecznymi, w tym NGO
8. Kontynuacja i rozwój działalności Klubu Integracji Społecznej (KIS) działającego w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, zapewniającego wsparcie osobom bezrobotnym i zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez kompleksowe działania aktywizujące, integracyjne oraz edukacyjne, sprzyjające ich reintegracji społecznej i zawodowej.	• liczba uczestników KIS

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Ograniczanie negatywnych skutków społecznych ubóstwa poprzez kompleksowe wsparcie.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Pomoc finansowa i rzeczowa oraz poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i życiowej;	• liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa oraz formy ich wsparcia
2. Realizacja kompleksowej pracy socjalnej z osobami ubogimi, w tym poprzez zawieranie kontraktów socjalnych, mających na celu poprawę ich sytuacji życiowej, zwiększenie samodzielności oraz aktywizację społeczną i zawodową.	• liczba kontraktów socjalnych zawartych z osobami korzystającymi z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

3. Organizacja działań mających na celu wspieranie kompetencji mieszkańców w zakresie zaradności, samodzielności oraz gospodarowania posiadanymi zasobami;	• liczba osób objętych działaniami
4. Realizowanie programów osłonowych służących zaspokajaniu podstawowych potrzeb dzieci z rodzin ubogich (organizowanie i finansowanie dożywiania w trakcie nauki w szkole, zapewnienie odzieży, wyposażenia w artykuły szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych);	• liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, którym zorganizowano wypoczynek w czasie ferii letnich i zimowych • liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach, które dożywiano w trakcie nauki w szkole
5. Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych, osób opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze;	• liczba osób, które otrzymały lokal socjalny
6. Rozwój współpracy z podmiotami trzeciego sektora, działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych oraz z Kościołem;	• liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych na rzecz osób ubogich i bezdomnych
7. Organizowanie oraz wspieranie zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich i bezdomnych;	• liczba zorganizowanych zbiórek i akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich
8. Podejmowanie działań na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego, w razie potrzeby opracowanie indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności oraz zapewnienie schronienia;	• liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia interwencyjnego • liczba osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności • liczba osób bezdomnych, którym udało się wyjść z bezdomności
9. Systematyczne monitorowanie poziomu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy w celu identyfikacji zagrożeń oraz podejmowania skutecznych działań zapobiegawczych i interwencyjnych,	• liczba działań monitorujących bezpieczeństwo socjalne mieszkańców

zapewniających ochronę i wsparcie
najbardziej potrzebującym.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy
i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba
zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane
z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL OPERACYJNY:

**Wzmacnianie profilaktyki oraz zapewnienie wsparcia osobom z problemami uzależnień
i ich rodzinom.**

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Działania profilaktyczne, skierowane do dzieci i młodzieży mające zarówno charakter edukacyjny jak i spędzania wolnego czasu;	• liczba przeprowadzonych programów profilaktycznych, konkursów, akcji edukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz liczba osób biorących w nich udział
2. Upowszechnianie wiedzy o uzależnieniach oraz promowanie zdrowego stylu życia;	• liczba realizowanych programów profilaktyki zdrowotnej oraz liczba ich uczestników
3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych prowadzących działania z zakresu profilaktyki uzależnień;	• liczba podmiotów, którym udzielono wsparcia
4. Współpraca z innymi podmiotami na rzecz prowadzenia działań edukacyjnych i profilaktycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych;	• liczba podmiotów, z którymi współpracuje samorząd w zakresie profilaktyki uzależnień
5. Udzielanie pomocy materialnej rodzinom z problemem uzależnienia po przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych;	• liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna
6. Wspieranie placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;	• liczba placówek, którym udzielono wsparcia

7. Inicjowanie i wspieranie tworzenia grup samopomocowych dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, które współuzależnione, w celu zapewnienia im wsparcia emocjonalnego, wymiany doświadczeń oraz wzmacniania procesu zdrowienia i reintegracji społecznej;	• liczba grup wspierających osoby uzależnione i współuzależnione na terenie gminy
8. Upowszechnianie informacji o możliwościach i formach wsparcia oraz instytucjach udzielających pomocy osobom dotkniętym uzależnieniami;	• liczba rozpowszechnionych informacji
9. Monitorowanie i diagnozowanie problematyki alkoholowej i narkotkowej na terenie gminy oraz pojawiania się nowych rodzajów uzależnień;	• liczba podjętych działań mających na celu monitorowanie i diagnozowanie problemów uzależnień
10. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności do napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu ich sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia;	• liczba działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych
11. Realizacja warsztatów profilaktycznych dla rodziców dotyczących profilaktyki uzależnień;	• liczba rodziców biorących udział w warsztatach profilaktycznych
12. Utrzymanie i rozwijanie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej i uzależnieniom, który zapewnia mieszkańcom dostęp do specjalistycznego wsparcia, profesjonalnego poradnictwa oraz skutecznych działań interwencyjnych w sytuacjach kryzysowych, przyczyniając się do poprawy bezpieczeństwa i jakości życia w społeczności lokalnej.	• liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia PIK
Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, GKRPA, MOK, MBP	
Partnerzy: Zespół Interdyscyplinarny, instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.	

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

III CEL STRATEGICZNY:

WZMACNIANIE SYSTEMU WSPARCIA DLA SENIORÓW, OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI I PRZEWLEKLE CHORYCH, DOSTOSOWANEGO DO ICH INDYWIDUALNYCH POTRZEB.

I CEL OPERACYJNY:

Zapewnienie osobom starszym, osobom przewlekle chorym oraz z niepełnosprawnościami kompleksowego wsparcia finansowego oraz pomocy w samodzielnym życiu.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Inicjowanie i realizacja działań mających na celu dostosowanie infrastruktury gminnej — punktów handlowych, usługowych, kulturalnych, sportowych oraz innych obiektów publicznych — do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, zapewniając im pełny dostęp i komfort korzystania z tych miejsc;	• liczba obiektów infrastruktury gminnej (w tym nowo powstałych) dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
2. Współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz osób starszych, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami oraz wspieranie ich działalności;	• liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi
3. Organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób przewlekle chorych;	• liczba osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami objętych wolontariatem
4. Inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych dla osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami;	• liczba programów osłonowych skierowanych do osób w wieku senioralnym, przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami

5. Kierowanie osób z niepełnosprawnością z terenu gminy do środowiskowych domów samopomocy i organizacja oraz zabezpieczenie kosztów na pokrycie dowozu tych osób;	• liczba osób z niepełnosprawnością skierowanych do środowiskowych domów samopomocy
6. Rozwój kompleksowych usług opiekuńczych, obejmujących wsparcie w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną oraz pielęgnację realizowaną zgodnie z zaleceniami lekarza, a także, w miarę możliwości, zapewnienie podopiecznym kontaktów społecznych i integracji ze środowiskiem lokalnym;	• liczba osób objętych usługami opiekuńczymi • liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych
7. Organizowanie i rozwijanie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dedykowanych osobom z zaburzeniami psychicznymi, mających na celu zapewnienie profesjonalnej i dostosowanej do indywidualnych potrzeb pomocy oraz wsparcia;	• liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi; • liczba zrealizowanych godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
8. Kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt w Domach Pomocy Społecznej;	• liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej
9. Organizacja i finansowanie programów szkoleniowo-doradczych, którym celem jest aktywizacja zawodowa osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	• liczba osób z niepełnosprawnościami, przewlekłe chorych oraz emerytów biorących udział w programach mających na celu aktywizację zawodową
10. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy oraz Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:	• liczba miejsc pracy na terenie gminy dla osób z niepełnosprawnościami

likwidacji barier, poszerzeniu oferty rehabilitacyjnej i dostępności sprzętu rehabilitacyjnego oraz zapewnieniu i utrzymaniu odpowiedniego zatrudnienia;

11. Zapewnienie ustawowej pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością, przewlekle chorym oraz seniorom, mającej na celu wsparcie ich godnego życia oraz zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych;

- liczba osób objętych ustawową pomocą materialną, w tym z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę

12. Rozwój kompetencji zawodowych pracowników zajmujących się obsługą i wsparciem osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych oraz seniorów, w tym pracowników Urzędu Gminy oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;

- liczba osób biorących udział w warsztatach, szkoleniach wzmacniających kompetencje zawodowe

13. Upowszechnianie informacji o uprawnieniach oraz o dostępnych formach pomocy przysługujących osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym, a także ich rodzinom.

- liczba rozpowszechnionych informacji

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Zwiększenie integracji społecznej oraz aktywności społeczno-kulturalnej seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych w lokalnej społeczności.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, które wspierają integrację społeczną oraz rozwój kompetencji i umiejętności seniorów, osób z	• liczba seniorów, osób przewlekle chorych oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach

niepełnosprawnościami oraz osób dotkniętych długotrwałą chorobą, przyczyniając się do poprawy jakości ich życia;	
2. Rozwój oferty na rzecz wsparcia seniorów m.in. organizacja miejsc zrzeszania się seniorów, wspieranie działalności Klubów Seniora;	• liczba uczestników klubu seniora; • liczba klubów seniora
3. Tworzenie warunków do integracji społecznej osób starszych, osób dotkniętych długotrwałą chorobą i osób z niepełnosprawnościami poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych osób;	• liczba zrealizowanych projektów/programów skierowanych do seniorów, osób z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych oraz liczba ich uczestników
4. Przedsięwzięcia integracyjne o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym i turystycznym dla osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz seniorów;	• liczba zorganizowanych wydarzeń mających na celu integrację seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych oraz lokalnej społeczności
5. Ułatwianie dostępu do informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych (o dostępnych usługach) poprzez prowadzenie ogólnodostępnych serwisów internetowych, wydawanie informatorów oraz rozpowszechnianie ulotek, broszur;	• ilość udostępnionych dla mieszkańców publikacji i informacji przydatnych dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, przewlekle chorych
6. Zacieśnianie współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz dotkniętych długotrwałą chorobą;	• liczba organizacji działających aktywnie na rzecz integracji społecznej osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz długotrwale chorych
7. Organizacja i finansowanie programów i imprez informacyjnych mających na celu wzrost świadomości społecznej na temat problemów i sytuacji osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz przewlekle chorych.	• liczba przeprowadzonych programów i imprez oraz liczba ich uczestników
Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, MBP, MOK.	

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, placówki oświatowe.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

IV CEL STRATEGICZNY:

TWORZENIE WARUNKÓW DLA INTEGRACJI I DYNAMICZNEGO ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.

I CEL OPERACYJNY:

Budowanie społeczeństwa obywatelskiego poprzez aktywne zaangażowanie mieszkańców.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Prowadzenie regularnych konsultacji z mieszkańcami oraz organizacjami pozarządowymi poprzez spotkania otwarte, debaty, warsztaty obywatelskie oraz badania ankietowe, w sytuacjach przewidzianych przepisami prawa oraz w sprawach istotnych dla społeczności, zapewniając szerokie możliwości aktywnego i powszechnego udziału wszystkich zainteresowanych,	• liczba przeprowadzonych konsultacji
2. Prowadzenie działań mających na celu promowanie wolontariatu i pomocy sąsiedzkiej wśród mieszkańców, m.in. poprzez organizowanie akcji informacyjnych, spotkań, zacieśnianie współpracy z placówkami oświatowymi w tym zakresie, a także wspieranie działalności grup młodzieżowych oraz organizacji wolontarystycznych;	• liczba mieszkańców angażujących się w wolontariat
3. Organizacja wydarzeń, imprez i uroczystości o zasięgu sołeckim lub gminnym, związanych ze świętami narodowymi, religijnymi, ważnymi rocznicami oraz lokalnymi	• liczba wydarzeń społeczno-kulturalnych skierowanych do społeczności lokalnej;

tradycjami i zwyczajami,
sprzyjających budowaniu tożsamości
i poczucia przynależności do
wspólnoty.

4. Rozwój warunków sprzyjających aktywności mieszkańców gminy do uczestnictwa w sporcie i rekreacji;	• liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych
5. Zapewnienie różnorodnej i dostępnej całorocznej oferty kulturalnej dla mieszkańców, wspierającej rozwój społeczny, integrację lokalnej społeczności oraz promowanie lokalnej tożsamości i tradycji.	• liczba cyklicznych wydarzeń kulturalnych

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS, MBP, MOK.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

II CEL OPERACYJNY:

Rozwój sektora ekonomii społecznej.

Kierunki działań	Wskaźniki realizacji
1. Wsparcie organizacji pozarządowych i samorządowych w procesie tworzenia i utrzymania już istniejących podmiotów ekonomii społecznej;	• liczba nowopowstałych podmiotów ekonomii społecznej • liczba podmiotów ekonomii społecznej, którym udzielono wsparcia
2. Promowanie i upowszechnianie dobrych praktyk oraz wzorcowych działań w obszarze ekonomii społecznej, mających na celu inspirowanie lokalnych inicjatyw oraz wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego gminy;	• liczba kampanii społecznych promujących podmioty ekonomii społecznej
3. Promocja przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;	• liczba działań promujących przedsiębiorczość społeczną wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
4. Tworzenie sieci podmiotów współpracujących na rzecz środowiska lokalnego, w tym:	• liczba podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy

edukowanie, aktywizowanie
i animowanie przedstawicieli
instytucji i organizacji,
mieszkańców, przedstawicieli
organizacji pozarządowych oraz grup
nieformalnych.

Jednostka realizująca: Gmina Reszel- Rada Miejska jako organ uchwałodawczy i Burmistrz Reszla jako organ wykonawczy, MOPS.

Partnerzy: Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, Kościół.

Źródła finansowania: Budżet gminy, dotacje z budżetu państwa, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Monitoring i ewaluacja w procesie wdrażania Strategii

Monitoring pozwala określić, czy strategia jest wdrażana zgodnie z przyjętymi założeniami i wskazuje, czy istnieje potrzeba wprowadzenia odpowiednich korekt, aby osiągnąć zakładane efekty. W praktyce system monitoringu polega na systematycznym zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych dotyczących stopnia realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przy wykorzystaniu wskaźników monitoringowych, które pozwalają zmierzyć zmiany i porównać osiągnięte rezultaty z tymi, które zakładaliśmy. Monitorowanie SRPS powinno odbywać się na różnych poziomach strategii, tj. w kontekście zaplanowanych celów, działań, budżetu oraz rezultatów. Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Reszlu.

W celu stworzenia całościowego obrazu realizowanych działań na rzecz poprawy sytuacji w gminie niezbędne jest tworzenie, przekazywanie i analizowanie corocznie poniższych informacji:

- 1) Oceny zasobów pomocy społecznej;
- 2) Sprawozdanie z działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 3) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- 4) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej;
- 5) Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny;

- 6) Sprawozdanie ze współpracy Gminy Reszel z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

W latach obowiązywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych do końca kwietnia każdego roku za rok poprzedzający każda jednostka, która współuczestniczy (jest odpowiedzialna lub jest partnerem) w realizacji celów sporządzi sprawozdania z realizacji wyżej wymienionych programów i projektów (dotyczących problemów społecznych) oraz osiągniętych rezultatów. Sprawozdania przekazywane będą do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Reszlu jako do jednostki koordynującej, który po analizie przygotuje i przedstawi raport z realizacji Strategii Radzie Miejskiej. Corocznie sporządzany będzie skrócony raport z realizacji Strategii (na podstawie oceny wskaźników realizacji Strategii w ramach poszczególnych działań).

Sprawozdania ze stopnia realizacji poszczególnych programów i projektów służyć będą bieżącemu monitoringowi realizacji Strategii oraz będą pomocne przy przeprowadzaniu ewaluacji Strategii, a także ewentualnej aktualizacji jej celów i kierunków działań.

Ewaluacja stanowi istotne narzędzie w diagnozowaniu problemów i potrzeb społecznych, wymagających większych nakładów w kontekście osiągnięcia założonych celów strategicznych. To źródło wiedzy niezbędnej do formułowania pogłębionych ocen wdrażania strategii. W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ewaluacja powinna być traktowana jako element horyzontalny – występujący we wszystkich częściach strategii.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzana będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzących ze sprawozdań podmiotów zaangażowanych w realizację Strategii. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

Ewaluacja jakościowa polegała będzie na ocenie:

- efektywności wdrażania Strategii (czy nakłady czasowe, ludzkie i finansowe zaangażowane w realizację działań są adekwatne do otrzymanych efektów?);
- skuteczności (czy kierunki działań i realizowane w ich ramach zadania w zamierzony sposób prowadzą do osiągnięcia celów? Czy realizowane działania w sposób optymalny realizują cele Strategii?);
- trafności (czy realizowane cele i kierunki działań Strategii są odpowiedzią na aktualne potrzeby mieszkańców Gminy?).

Analiza jakościowa pozwoli na ocenę skuteczności strategii w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur oraz ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym finansowych.

Źródłem danych, które posłużą do ewaluacji mogą być dane statystyczne, sprawozdania z monitoringu, dane z badań społeczności lokalnej i inne.

Strategia będzie podlegała corocznej ewaluacji. Ewaluacja pozwoli na ocenę skuteczności dokumentu w zakresie stosowanych form, funkcjonalności opracowanych procedur, a także ilości i jakości posiadanych zasobów, w tym również finansowych.

W sytuacji, gdy wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne będą wskazywały na konieczność zmiany celów bądź zadań, zaleca się aktualizację Strategii. Aktualizacja Strategii powinna obejmować procedurę wprowadzenia zmian do dokumentu oraz niezbędne czynności, formularze oraz schemat działania związany ze zgłaszaniem, analizowaniem i wprowadzeniem korekt. Roczne raporty monitoringowe zawierające wnioski, sugestie i rekomendacje, pozwolą na ocenę skuteczności wdrażanej Strategii oraz dostarczą informacji co do konieczności podejmowania ewentualnych korekt lub aktualizacji strategii. Korekta działań strategicznych może wynikać ze zmian uregulowań prawnych, społecznych, ekonomicznych bądź pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Strategia powinna być aktualizowana po uprzednio przeprowadzonej ewaluacji, na podstawie zawartych w niej wniosków i rekomendacji.

Źródła finansowania

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania.

Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Reszel na lata 2026- 2031 będą m.in.: budżet gminy, dotacje z budżetu państwa oraz środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, unijnych, programów celowych.

Sformułowane w dokumencie kierunki działań będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Każdy podmiot z terenu gminy będący realizatorem zadań w ramach strategii planuje środki finansowe niezbędne do ich prawidłowej realizacji.

Ramy finansowe realizacji Strategii są jednak uzależnione od możliwości finansowych gminy oraz wielu zmiennych, jak sytuacja społeczna i gospodarcza, kondycja finansów publicznych, zmiany na rynku pracy, zmiany w programie „Rodzina 800+”, zmiany w zakresie dostępu do konkretnych świadczeń itp.

Planowane wydatki definiowane będą corocznie w uchwale budżetowej. Jedną z podstaw do ich określenia będzie ocena zasobów pomocy społecznej (art. 16 a ustawy o pomocy społecznej).

Spis tabel i wykresów

<i>Tabela 1. Matryca interesariuszy.</i>	5
<i>Tabela 2. Ekonomiczne grupy wiekowe- 2024 rok.</i>	11
<i>Tabela 3. Przyrost naturalny w Gminie Reszel- lata 2022-2024.</i>	12
<i>Tabela 4. Mieszkaniowy zasób gminy.</i>	15
<i>Tabela 5. Wydarzenia organizowane przez MOK w Reszlu.</i>	18
<i>Tabela 6. Przestępczość na terenie gminy w latach 2022-2024.</i>	24
<i>Tabela 7. Przestępstwa/wykroczenia popełnione pod wpływem środków odurzających.</i>	24
<i>Tabela 8. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.</i>	27
<i>Tabela 9. Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS- liczba rodzin.</i>	28
<i>Tabela 10. Wybrane powody przyznawania pomocy społecznej- liczba rodzin.</i>	29
<i>Tabela 11. Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w Gminie Reszel.</i>	36
<i>Tabela 12. Działalność GKRPA.</i>	43
<i>Tabela 13. Zespół Interdyscyplinarny.</i>	50
<i>Tabela 14. Liczba założonych Niebieskich Kart.</i>	51
<i>Tabela 15. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy.</i>	51
<i>Tabela 16. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania.</i>	52
<i>Tabela 17. Analiza SWOT.</i>	56
<i>Tabela 18. Opis celów strategicznych i operacyjnych.</i>	63
 <i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.</i>	 11
<i>Wykres 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu ubóstwa w latach 2022-2024.</i>	30
<i>Wykres 3. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby oraz niepełnosprawności w latach 2022-2024.</i>	32
<i>Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu bezrobocia w latach 2022-2024.</i>	37
<i>Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu bezradności opiekuńczo- wychowawczej w latach 2022-2024.</i>	38
<i>Wykres 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Reszel z powodu uzależnień w latach 2022-2024.</i>	44